ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΓ'.

ΤΕΥΧΟΣ 268 - 269 - 270

ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1923.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 20

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡ. 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εἰς τὸ τηλέφωνον, κωμικὴ σκηνὴ ὑπὸ *Δ. Ι. Καλογεροπούλου.*

Ἡρώδης Ἀττικὸς - Ἑκάλη, ὑπὸ *Χ. Ἠλιοπούλου.*

Ἀντίλαλοι, ὑπὸ *Ἀλιέως.*

Οἱ λόγιοι περὶ λογίων.

Σημειώσεις, ὑπὸ *Δάφνιδος.*

Χρονικά, ὑπὸ *Λιχ.*

Ὁ τάφος τοῦ Κύκνου, ὑπὸ *Ν. Ι. Γιαννοπούλου.*

Σάρα Μπερνάρ.

Αἱ δύο καλλιτέχνιδες, ὑπὸ *Δ. Κ.*

Ἀνάμνησις, ποίημα *Ἀθηνᾶς Γερμανοῦ.*

Τὰ Ἀθηναϊκὰ θέατρα.

Γράμματα καὶ τέχναι.

«Ἡ Ἕνωσις τῶν Λογοτεχνῶν».

ΕΙΚΟΝΕΣ

Αὐτόγραφον Σάρας Μπερνάρ.

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΔΟΣ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 22Α

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ἐν Κυπαρισσίᾳ παρὰ τὴν θέσιν Παναγία εὑρέθη τεῖχος, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος.

— Τὸ «Ματίνο» τῆς Νεαπόλεως ἀγγέλλει τὴν ἐξαφάνισιν ἑνὸς ἀριστουργήματος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς τέχνης, ἤτοι τοῦ περιφήμου ἀγάλματος τῆς «Ἀφροδίτης» τοῦ Φειδίου.

Τὸ ἄγαλμα ἀνευρέθη πλησίον τῆς Νεαπόλεως κατὰ τὴν διάρκειαν ἀνασκαφῶν γενομένων τῷ 1913 καὶ ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ ἀρχαιοφίλου μαρκησίου Σπινέλλη, κατατεθὲν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς πόλεως.

Ὀλίγον χρόνον βραδύτερον τὸ ἄγαλμα ἐξηφανίσθη ἐκ Νεαπόλεως. Ἡ ἐφορεύουσα τ' ἀρχαῖα μνημεῖα κρατικὴ ὑπηρεσία τῆς Ἰταλίας, ἐξαναγκασθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις, ἀνεκοίνωσεν ὅτι τὸ Φειδιακὸν ἄγαλμα ἐφυγαδεύθη ἐκ Νεαπόλεως δι' ἰδιαιτέρου βαγονίου, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ρότσιλδ εἰς Νεάπολιν. Προστίθεται ὅτι ἐπειδὴ ὑπῆρχον δύο «Ἀφροδίται» εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως, ἐπωλήθη εἰς τὸν διοεκατομμυριοῦχον ἐκείνη περὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει βεβαιότης ὅτι δὲν εἶνε ἡ γνησία.

— Κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἐν Ἀθήναις ἐκ τῶν κ.κ. Φωκ. Νέγρη ὡς προέδρου. Καρ. Πικὰρ γενικοῦ γραμματέως, Δ. Αἰγινήτου, Π. Καββαδία, Χρ. Τσούντα, Δ. Γεωργακάκη, Κ. Ρωμαίου, Κ. Κουρουνιώτη, Α. Κεραμοπούλου, Α. Ὀρλάνδου, Γ. Οἰκονόμου καὶ Δ. Καλογεροπούλου ὡς μελῶν, προορισμὸν ἔχουσα νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν σχεδιαγράφησιν καὶ φωτογράφησιν τῶν μωσαϊκῶν καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ ἑρμηνευτικοῦ κειμένου καὶ ἀποστολὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἐπιτροπὴν διὰ τὰ περαιτέρω, προκειμένου νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὡς μέλους τῆς ἐν Βρυξέλλαις Διεθνοῦς Ἑνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν. Συλλογὴ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαίων ψηφιδωτῶν (μωσαϊκῶν) ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ τῶν Γραμμάτων.

— Τὸ Ἀρχ. Συμβούλιον ἐκήρυξεν ἅπαντας τοὺς πρὸ τοῦ 1830 ἀνεγερθέντας ναοὺς τῆς Ἀττικῆς μνημεῖα Βυζαντινῆς τέχνης καὶ ἀπηγόρευσε πᾶσαν ἄνευ ἀδείας του ἐπισκευήν. Οἱ ναοὶ οὗτοι ἀνέρχονται εἰς 250. Ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲν θὰ ληφθῇ ὁμοία πρόνοια;

— Ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ ἐν Λονδίνῳ κ. Μ. Ἐμπειρίκου εἰς τὸ Ἀρχ. Μουσεῖον Ἀθηνῶν ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης, περικαλλέστατον, προερχόμενον ἐκ τῆς διαλυθείσης συλλογῆς τοῦ λόρδου Χόπ.

— Ὁ μέχρι τοῦδε ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Γ. Οἰκονόμου διωρίσθη εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Σβορώνου κενὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἐθν. Νομισματικοῦ Μουσείου.

— Παρητήθη, ὑποβιβασθείς, ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων Ἀργολιδοκορινθίας καὶ Ἀρκαδίας κ. Ἀλ. Φιλαδελφεύς. Τὸ γενόμενον πρὸς αὐτὸν ἀδίκημα ἔτυχε γενικῆς κατακρίσεως.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Συνδρομητῆ. — Εἰκόνα τοῦ Ρεναν (φωτοτυπικὴν) θὰ εὕρετε εἰς τὸν Α' τόμον τῆς «Πινακοθήκης». Τοῦ Τέλη Πετσάλη εἰς τὸν Ε' τόμον (1905).

Φίλῳ. — Τὰ καλλίτερα ὑπὸ ἔποψιν πολυτελείας καὶ διακοσμήσεως Ἀημαρχεῖα ἔχουν οἱ Παρίσιοι, ἡ Βιέννη καὶ ἡ Κοπεγχάγη.

Ν. Σ. — Τὴν 28 Αὐγούστου 1919 εὗρε ὁ Σατωβριὰν τὰ χειρόγραφα τοῦ Σενιὲ καὶ τὰ ἐδημοσίευσε.

Μεμψιμοίρῳ. — Ἀησμονεῖτε ὅτι κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ Μόζαρτ παρευρέθησαν μόνον οἱ νεκροθάπται του;

Θεατροφίλῳ. — Τὴν μεγαλειτέραν θεατρικὴν βιβλιοθήκην ἔχει ἡ Γαλλ. Ἀκαδημία. Τὴν ἐκληροδότησεν εἰς αὐτὴν ὁ ἐν Μασσαλίᾳ Αὔγουστος Ρουδὲλ πρό τινων ἐτῶν.

Παρ' ἡμῖν δύο ἔχουν πλήρη σχεδὸν συλλογὴν θεατρικῶν ἐκδεδομένων ἔργων πρωτοτύπων καὶ κατὰ μετάφρασιν 400 περίπου. Ὁ πρόξενος κ. Ἀνδρ. Χαραλάμπης καὶ ὁ χαρτοπώλης κ. Ἀνδρ. Πάσχας. Ἀντίγραφον τῶν καταλόγων ἔχει ὁ κ. Τ. Ἀμπελᾶς.

Λαϊκῷ. — Ἐξ ἐπιστολῶν καὶ ἀποσπασμάτων ἐκκλ. συγγραφέων, καθὰ βεβαιοῖ Ἰταλικὸν περιοδικόν, τεκμέραιται ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε τῇ 25 Μαρτίου. Συνεπῶς δύναται νὰ ὁρισθῇ ὡς τακτὴ ἡμέρα ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ἡ 27 Μαρτίου.

ΟΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΝΤΕΣ τὴν συνδρομήν των παρακαλοῦνται ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης», ἵνα μὴ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ὁ α.' τόμος τῆς «Πινακοθήκης». Τιμὴ ἱκανοποιητική.

ΝΙΚ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ὁδὸς Ἑρμοῦ 10

Ὁ καλλιτέχνης κ. Ν. Ζωγράφος ἐγκατασταθεὶς ἐνταῦθα ἐκ Σμύρνης κατήρτισε τέλειον ἐργαστήριον φωτογραφικόν. Εἰσηγητὴς ἐν Ἑλλάδι τῆς χρυσοτυπίας. Φωτογραφίαι crayon, τέλειαι εἰς ἀπόδοσιν, ἐπίσης ἔγχρωμοι, εἰς ποικίλα μεγέθη, φῶτα μὲ ἐπιστημονικὴν ἀκρίβειαν, μηχανήματα τελειότατα. Ἐπεξεργασία λεπτοτάτη.

ΕΙΣ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Ὁ κ. ***Φαίδων Εὐτυχίδης*** *κάθεται ἡσυχῶς ἐξηπλωμένος εἰς τὴν μεγάλην πολυθρόναν τοῦ γραφείου του. Λίπλα ἠλεκτρικὴ λυχνία μὲ ἐρυθρὸν ἀμπαζοὺρ ρίπτει φῶς γλυκύτατον. Παραπλεύρως τηλέφωνον. Ἀπέναντί του ὡρολόγιον μετρᾷ ρυθμικῶς τὰ δευτερόλεπτα, Πλησίον μία φωτογραφία ὡραίας καὶ νεωτάτης κυρίας. Ἕνα μισοσβυσμένο ποῦρο στὴ τεφροδόχη. Μόλις ἐνύκτωσε.*

Ἐγγίζει τὴν χειρολαβὴν τοῦ τηλεφώνου μὲ δισταγμόν. Ἀποφασίζει νὰ κτυπήσῃ.

—Κέντρον; Λῶστε μου παρακαλῶ τὸ 13.

—Λάβετε.

Κτυπᾷ, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἀκούει.

(Ἡ τηλεφωνήτρια)—Δὲν σᾶς ἀπήντησαν;

—Ὄχι ἀκόμη. Ἐμπρός! Ἐμπρός!...

Ποιὸς εἶνε αὐτοῦ;

— Μὴ μὲ διακόπτετε...

Κτυπᾷ νευρικώτερα.

—Ἐμπρός! Ἐμπρός!... Ἐπὶ τέλους! Σὺ εἶσαι Φιφή;

...Ναί, ἐγὼ ἐδῶ, ὁ Φαίδων...

...Καλά. Σὺ πῶς εἶσαι;

...Μπᾶ; Ἀδιάθετη; Δὲν θἆνε βέβαια τίποτε σοβαρό; Νὰ φωνάξῃς ἐν τούτοις τὸν γιατρό. Ἀλλὰ ὄχι, σὲ παρακαλῶ, ἐκεῖνο τὸν σαχλόν... δὲν τὸν θέλω αὐτὸν... Μὰ δὲν ἀκοῦς; Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τὸν Μπέλ....

...Ποιὸς εἶνε αὐτὸς ὁ Μπέλ; Ὁ ἐφευρέτης τοῦ τηλεφώνου. Ὄχι Μπέλ, ἀλλὰ μπελᾶς δὲν λὲς καλλίτερα;

...Πέθανε. Ναί, τώρα τελευταῖα...

..,Αἰωνία του ἡ μνήμη; Καθόλου. Ἔχω ἀντιρρήσεις. Ἔγινα ἐξ αἰτίας του νευρικός...

—Μὴ διακόπτετε, δεσποινίς.

– Ναί, ἐπιμένω. Αὐτὸς ὁ γιατρὸς δὲν θέλω νὰ ξαναμπῇ σπίτι σου.

...Ὄχι διότι εἶνε νέος, ὅπως λές, ὄχι διότι μοῦ εἶνε ἀντιπαθητικός, ἀλλὰ δὲν ἔχω καμμιὰ πεποίθησι στὰς ἰατρικάς του γνώσεις. Αὐτὸς εἶνε μᾶλλον ἄνθρωπος τοῦ σαλονιοῦ...καταλαβαίνεις;

...Ὥστε ἐπιμένεις; Καλά. Ὑποχωρῶ...ἀφοῦ ξέρει τὴν ἰδιοσυγκρασία σου...

... Φυσικά. Νὰ φέρῃ κανεὶς ἀντιρρήσεις εἰς μίαν χαριτωμένην κυρίαν εἶνε ἐπικίνδυνον . . . Μὰ τί αἰσθάνεσαι ἐπὶ τέλους;

...Πονοκέφαλο; εἶνε ἀπὸ τὸ πολὺ διάβασμα... Μὰ σὺ τὸ παρακάνεις. Ἔννοεῖς νὰ διαβάσῃς ἕνα ἀτελεύτητο μυθιστόρημα μονομιᾶς...

...Σοῦ πονοῦν καὶ τὰ πόδια; Ἔπρεπε νὰ τὸ καταλάβῃς. Εἶνε ἀπὸ τή χθεσινὴ πεζοπορία. Πέντε ὧρες δρόμο καὶ τί δρόμος. Ἔπρεπε νὰ τὸ καταλάβῃς ὅτι αὐτὸ θὰ εἶχε συνέπειες δυσάρεστες. Ἔχεις δίκαιο. Ἂς τὰ ἀφήσουμε αὐτά. Ἁρμοδιώτερος εἶνε ὁ γιατρός . . . Πότε θὰ τοῦ παραγγείλῃς νὰ ἔλθῃ;

...Τὸ πρωΐ αὔριο; θὰ ἔλθω καὶ ἐγώ. Τί ὥρα;

...Πῶς εἴπες; εἶμαι περιττός...

— Μὰ μὴ διακόπτετε δεσποινίς... Ὄχι δὲν τελειώσαμε. Τώρα μόλις ἀρχίσαμε...

—Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔλθω; Ἀ ὄχι, ὄχι θὰ ἔλθω. Μοῦ κάνει βέβαια κακὸ νὰ τὸν βλέπω, μοῦ κάθεται στὸ στομάχι, ἀλλὰ θέλω νὰ εἶμαι παρὼν κ' ἐγώ...

...Πῶς εἴπες; ζηλεύω; Αὐτὸν τὸν κωμικὸν τύπον; Ἀστειεύεσαι!... Μὰ τί νὰ ζηλέψω ἀπὸ αὐτόν; Τὸ μπόϊ του; Δυὸ πιθαμές. Τὴν εὐγλωττία του ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ πῇ τὸ ρ; Δηλαδὴ προσποιεῖται πῶς δὲν μπορεῖ, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἶνε γαλαζοαίματος. Τὴ μύτη του ποῦ θὰ τὴν ἐζήλευε μόνον ἕνας ἐλέφας;...

...Γιατὶ στενοχωρεῖσαι διὰ τὴν φωτογραφίαν ποῦ σοῦ στέλλω τηλεφωνικῶς τοῦ φίλου σου; Γιατὶ νὰ μὴ ἐξακολουθήσω;

...Δὲν δυσαρεστεῖσαι; Τότε γιατὶ ἀλλάζεις ὁμιλία;

...Λοιπὸν ἢ αὐτὸς θὰ ἔλθῃ αὔριον ἢ ἐγώ. Διάλεξε...

...Δὲν γκρινιάζουμε γιατὶ ἔχεις ἀριθμὸν τηλεφώνου 13. Ἐγὼ δὲν εἶμαι προληπτικός. Μὴ ξεφεύγεις. Καὶ τὰ δύο δὲν μποροῦν νὰ γίνουν .....

ν..Δίλημμα εἴπες; ὡραῖα. Τὸ ἴδιο ἔχεις λοιπὸν καὶ τοὺς δυό μας; Χάθηκαν ἐπὶ τέλους οἱ γιατροί;

... Θὰ σοῦ πιάσῃ τὸ σφυγμὸ μόνο ; Θὰ ἐξετάσῃ βέβαια καὶ θὰ πιάσῃ καὶ τὰ πόδια σου, ἀφοῦ σοῦ πονοῦν... Ἕως αὔριο μπορεῖ νὰ σοῦ πονέσῃ καὶ ἡ μέσῃ.

... Ἔ ὄχι, ὄχι Φιφή, μὴ μὲ συγχίζεις. Ὑπεχώρησα προτήτερα. Ναί, ἀλλὰ τώρα μετανοῶ... Ἄ ὄχι, ὄχι, τὸ θέτω ζήτημα...

...Τί εἶπες ; Νὰ μὴ σ' ἐνοχλῶ ; Καλὰ λοιπόν, πολὺ καλά, κυρία μου. Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι πηγαίνω κ' ἐγώ...

...Ν' αὐτοκτονήσω ; Ὄχι δά. Ἐξ αἰτίας μάλιστα ἑνὸς γελοίου ! Θὰ πάω ἁπλούστατα στὴ Νίτσα, τὴν ὁποίαν εἶχα τὴν ἀνοησίαν νὰ ἐγκαταλείψω πρὸς χάριν σου...

(Βλέπων τὴν φωτογραφίαν τῆς Φιφῆς ἐπὶ τοῦ γραφείου του καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς αὐτὴν: Θὰ σοῦ δείξω ἐγώ..)

..,Δὲν εἶμαι ἰδιότροπος. Ἀλλ' ἀφοῦ προτιμᾷς ἀπὸ ἐμένα ἕνα ψευτογιατρό...

... Τί κτυπᾷς;.. τί θέλεις... (Ἀκούει μὲ πολλὴν προσοχήν). Αὐτὰ ποῦ λὲς εἶνε δικαιολογίες διὰ πολὺ μικρὰ παιδία.Τίποτε...τίποτε... ἀντίο.

...Κλαῖς; Δυστυχῶς τὸ τηλέφωνον δὲν εἶνε καθρέπτης διὰ νὰ ἀποδώσῃ μαζῆ μὲ τὴ φωνὴ καὶ τὰ μάτια σου, αὐτὰ τὰ μάτια ποῦ θὰ γελοῦν μαζή μου αὐτὴ τὴ στιγμή. Ἀντίο, ἀντίο γιὰ πάντα...

Τοποθετεῖ εἰς τὸ ἄγκιστρον τὸ ἀκουστικὸν καὶ στρέφει νευρικὰ καὶ διακεκομμένα τρὶς τὴν χειρολαβήν.

Σὲ λίγο τὸ κουδοῦνι τοῦ τηλεφώνου μαίνεται. Ξαναπαίρνει τὸ ἀκουστικόν.

— Ποιὸς εἶνε;.. Μὲ ξεκουφάνατε...

... Σὺ εἶσαι πάλι ; Τί θέλεις καὶ μὲ ἐνοχλεῖς; Νὰ ἔλθω νὰ ἐξηγηθοῦμε ; Δὲν σὲ ἐννοῶ.

... Ἄ ὄχι, ὄχι. Ἐξηγήθην, νομίζω πολὺ καθαρά.

.,. Πῶς εἶπες ; Δὲν θὰ καλέσῃς τὸν γιατρό ; Μοῦ δίνεις τὸ λόγο σου ; Εἶσαι τώρα καλλίτερα; Νὰ συναντηθοῦμε; Τί ὥρα; Εἰς τὰς ἕξ ; Καλὰ... ναὶ ἀκριβῶς εἰς τὰς ἕξ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κινηματογράφου. Τί παίζουν ;

...Τὴν «Τραγῳδίαν τοῦ ἔρωτος»;

...Θὰ πάρουμε, εἶπες, μαθήματα ; Νομίζεις ὅτι ἔχουμε ἀνάγκη διδασκαλίας ; Καλά, καλά, θὰ ἔλθω...

...Γιὰ πές μου...Σοῦ πέρασε, ἀλήθεια, ὁ πονοκέφαλος ; Καὶ τὰ πόδια σου ; Κι' αὐτὰ Φιφὴ σοῦ πέρασαν ; Ὥστε περιττὸς πλέον ὁ γιατρός ;

...Μάθε το λοιπόν. Ὁ καλλίτερος γιατρὸς εἶνε... ἡ ζηλοτυπία...Γελᾷς πονηρή ;...Ἡ συνέχεια τῆς παρ' ὀλίγον τραγῳδίας τοῦ ἔρωτός μας εἰς τὴν ὀθόνην καὶ ταυτοχρόνως εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ κινηματογράφου. Γελᾷς πάλι ; αὔριον λοιπόν... Ὦ ρεβουάρ.

Ἀφίνει τὸ ἀκουστικόν, χαμογελᾷ καὶ φέρει τὴν φωτογραφίαν εἰς τὰ χείλη του.

Ἀκούεται τὸ κουδοῦνι τοῦ τηλεφώνου.

—Ἐτελειώσατε, κύριε ;

— Ναί, ναὶ δεσποινίς. Ἐτελειώσαμε... κατ' εὐχήν.

Γυρίζει τρεῖς τέσσαρες φορὲς ἥσυχα - ἥσυχα τὴν χειρολαβὴν τοῦ τηλεφώνου. Ἀνάβει τὸ σβυσμένο ποῦρο του, σβύνει τὴν ἠλεκτρικὴν λυχνίαν καὶ κλείνει τὰ βλέφαρα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζει νὰ θωπεύει ὕπνος ἐλαφρός...

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑ

ΗΡΩΔΗΣ ΑΤΤΙΚΟΣ - ΕΚΑΛΗ

Ἠρωτήθην καὶ ἀπαντῶ εἰς τινα ζητήματα. Ἡρώδης ὁ Ἀττικός, ὁ οὐχὶ ἀνταξίως τοῦ μεγαλείου του γνωστός, εἰς μὲν τὸν Μαραθῶνα, ἔνθα καὶ ἐγεννήθη, εἶχεν ἀνάκτορον καὶ ἔπαυλιν — ἴσως ἐκεῖ, ἔνθα τὴν σήμερον πέραν τοῦ Ἀφορισμοῦ παρὰ τὸ Ἀγρηλίκι εἶνε τὸ μανδρὶ τῆς Γράνας—συνδεομένην μετὰ τῆς Κηφισίας, ἥτις τόσα ὤφειλεν εἰς αὐτόν, διὰ μικρᾶς ὁδοῦ καταληγούσης εἰς τοὺς ἀπεράντους κήπους του ἐνταῦθα ἔνθα ἱερά, ἐν οἷς καὶ τὸ Νυμφαῖον, καὶ ἀγάλματα καὶ βωμοὶ καὶ ἐξέδραι καὶ μνημειώδη φιλοτεχνήματα τὸν θαυμασμὸν προκαλοῦντα τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ἥτις, τῇ ἡγεσίᾳ τῶν ἐπιφανεστέρων τῆς ἐποχῆς φιλοσόφων κατέκλυζε τὴν δροσόλουστον καὶ μυροβόλον τοῦ Κέκρωπος κτίσιν μίαν τῆς Ἀθηναϊκῆς δωδεκαπόλεως, τὸν κατόπιν ἐκλεκτὸν ἀρχαῖον δῆμον τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν φυλήν τοῦ Ἐρεχθέως ἀνήκοντα.

Φιλόσοφος καὶ ὕπατος ἄρχων, μέγας εὐπατρίδης καὶ συγγραφεὺς καὶ ῥήτωρ, συμπατριώτης τοῦ Μενάνδρου συγκατέλεγεν εἰς τοὺς ἀριστεύοντας μαθητάς του καὶ τὸν μετέπειτα αὐτοκράτορα Μάρκον Αὐρήλιον. Τὰ μεταξὺ δὲ τῶν Ἀθηναίων, τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ φιλοσόφου γενόμενα, δύνανται ν' ἀποτελέσωσιν ὁλόκληρον κεφάλαιον, τόμον δὲ ὀγκώδη τὰ τοῦ ὅλου βίου του.

Λόγῳ τῆς ὑπηρεσιακῆς ἰδιότητός μου ἐπισκεφθεὶς μελετήσας καὶ διερευνήσας ὅσῃ μοι δύναμις τὴν μέχρι Μαραθῶνος ἀπὸ ἐντεῦθεν περιοχήν, κατώρθωσα ν' ἀποπερατώσω τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας της ἀπὸ τοῦ δου π.χ. αἰῶνος, περισυνέλεξα δ' οὕτω καὶ πᾶν ὅ,τι ὡς πληροφορία, εἴδησις, παράδοσις διεσώθη περὶ τοῦ Ἡρώδου, οὗ ἡ γενναιοφροσύνη, παροιμιώδης καταστᾶσα, ὠφείλετο κυρίως εἰς μέγαν θησαυρὸν ὃν ἀνεκάλυψεν ὁ πατήρ του καὶ οὐχὶ αὐτός, ὡς ἐγράφη που καὶ ὃν κληρονομήσας ὁ υἱός, κατεδαπάνησε διὰ τὰ θαυμάσια ἐξωραϊστικὰ ἔργα, δι' ὧν αἱ Ἀθῆναι ἐλαμπρύνθησαν.

Ἠρώτησε μάλιστα τὸν αὐτοκράτορα μαθητήν του περὶ τῆς τύχης τοῦ θησαυροῦ.

Καὶ ἐκεῖνος τῷ ἀπήντησε «**χρῶ**». Τούτου δὲ ἀπαντήσαντος, ὅτι ὁ θησαυρὸς εἶναι ἀνεξάντλητος, ὁ αὐτοκράτωρ τῷ διεμήνυσεν «**ὑπερχρῶ**». Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Ἡρώδης ἐπιθυμῶν πλήρη τὴν ὑψηλὴν συμβουλὴν διὰ τὴν ἀμύθητον ποσότητα τοῦ χρυσίου, ἐπανέλαβε δι' ὑστάτην φορὰν τὴν ἐρώτησιν καὶ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος τῷ ἐχορήγησεν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν χρησιμοποιήσεως, ἐντόνως ἀπαντήσας «**καταχρῶ**».

Τὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ του βίου, ἐν ἀγάπῃ ζηλευτῇ διαρρεύσαντος, ἀξιοζήλευτα ὄντως, ὡς καὶ τὰ τῆς διαστάσεως πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐκ λόγων φιλοτιμίας, εἰς ἣν καὶ ὀφείλεται ἡ ἀποχώρησίς του ἐκεῖθεν, ὁ μακράν των θάνατος καὶ ἡ ταφή του (ὁ τάφος του σώζεται τὴν σήμερον ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ τῆς Κηφισίας — ἂν καὶ ἀμφιβολίαι τινες ὑπάρχουσι) ὁλόκληρον δύνανται ν' ἀποτελέσωσιν ἀνάγνωσμα.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν Ἐκάλην, αὕτη ἦτο δῆμος τῆς Ἀττικῆς τῆς Λεοντίδος φυλῆς ἀφιερωμένος εἰς τὸν Δία, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου πανηγυρικαὶ ἐτελοῦντο ἑορταί· ἡ σημερινὴ ὅμως ὀνομασία τοῦ παρὰ τὸν Διόνυσον ἱδρυομένου συνοικισμοῦ, ὀφειλομένη μόνον εἰς τὸ εὔηχον τῆς λέξεως, ἔπρεπε νὰ μὴ περιορισθῇ μόνον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ καὶ νὰ προκαλέσῃ μελέτην, περὶ τοῦ ἂν εἶνε συμφέρον καὶ ἐπιτετραμμένον ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ νόμου, ὅλως ἀνεξελέγκτως νὰ μετατεθῇ ἡ τοιαύτη τοπωνυμία καὶ μάλιστα εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει, ὅτι ἐκεῖ ἦσαν τὰ σύνορα τῆς ἀρχαίας Ἰκαρίας οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἀρχαίας Ἐκάλης, ἣν τόσον ἀφελῶς ἐνεθρόνισαν οἱ νέοι οἰκισταί της, καὶ ἥτις ἔκειτο ἀλλαχοῦ, ὅπως ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ καὶ περὶ ταύτης πραγματευόμεθα, ἀνεξαρτήτως τῆς περιλήψεώς τοῦ ἔργου ἥτις πέρυσιν ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἀστραπῇ».

Ἀμαρούσιον.

Χ. Α. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

ΝΕΟΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ

Εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν συχναὶ εἶνε ἀπὸ τινος αἱ κενούμεναι ἕδραι. Μετὸν θάνατον τοῦ Πιὲρ Λοτί, νέαι ὑποψηφιότητες προαναγγέλλονται.

Αἱ Ἀκαδημίσιμοι γυναῖκες ἤτοι ἡ Ἰουλιέττα Ἀδὰμ, ἡ Κολέττα Ὑβέρ, ἡ Δωδέ, ἡ Δελαρύ-Ματθρύ, ἡ Ζερὰρ δ'Οὐβίλ, ἡ Δούκισσα τοῦ Νοάϊγ, ἡ Μαρσὲλ Τιναὶρ, ἡ Ὠρὲλ θὰ ἀξιώσουν καὶ πάλιν ἕδραν;

Νέος Ἀκαδημαϊκὸς ἐξελέγη ὁ Γκωβαίν. Διὰ τὴν ἕδραν τοῦ Λεσανὲλ ἐξελέγη ὁ Ζοννάρ, τοῦ Ντοσὲνό ἀββᾶς Μπρεμμύ.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Αἰκὰρ ἐξελέγη ὁ Ἑρμάν, ἀποσυρθέντος τοῦ Πόρτο Ρίς, ὅστις ἐν τούτοις κατανικηθέντος του ἐκ παραδόσεως κρατοῦντος ἀντισημιτισμοῦ, ἐξελέγη Ἀκαδημαϊκὸς δι' ἄλλην ἕδραν, τὴν κενωθεῖσαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Καπύς.

Εἰκοσιεννέα ἀκαδημαϊκοὶ ἔλαβον μέρος. Ὁ Γεώργιος ντὲ Πορτορὶς ἐξελέγη διὰ ψήφων 16 ἐναντίον 13, δοθεισῶν εἰς τὸν Λουὶ Μπερτράν.

Ὁ Πορτορὶς ἐγεννήθη εἰς Βορδὼ τὴν 20ὴν Μαΐου 1849. Εἰς τὰ γράμματα ἐνεφανίσθη ὡς ποιητὴς δημοσιεύσας τὰ πρωτόλειά του τῷ 1872 ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρίμα βέρμπα». Μετὰ διετίαν ἐξέδωσε «Τὰ μῆλα τῆς Εὔας». Τῷ 1877 ἐνεφανίσθη καὶ ὡς θεατρικὸς συγγραφεὺς μὲ τὸ τετράπρακτον ἔργον του «Ἓν δρᾶμα ἐπὶ τῆς Βασιλείας Φιλίππου Β'». Ἀκολούθως «Ἡ Ἐρωτευμένη», «Τὸ παρελθόν» καὶ ἄλλα ἔργα του, δεχθέντα πλουσίας τὰς τιμὰς τῆς σκηνῆς ἐστερέωσαν τὴν φήμην του. Ἡ ἐκλογή του ἐπιδοκιμάζεται ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν Γάλλων λογίων.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΤΖΩΝ

Ὁ ζωγράφος Αὔγουστος Τζὼν εἶνε σήμερον

ὁ καλλίτερον πληρωνόμενος ζωγράφος, ὄχι μόνον ἐν Ἀγγλία, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν κόσμον ὁλόκληρον.

Λ. χ. δι' ἕνα πορτραῖτο φυσικοῦ μεγέθους τῆς μεγάλης βιολοντσελλίστριας κ. Σούτζια κάποιος Ἀμερικανὸς τοῦ προσέφερεν 20 χιλιάδας λιρῶν(8 ἑκατομμ. τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δραχμῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι πρόκειται περὶ προσωπογραφίας ἐξόχως ζωντανῆς. Ἡ τεχνοτροπία της δὲ εἶνε περίπου ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζει ἐκ τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων ὁ Λύτρας. Ἕνα ἄλλο ἔργον του ἡ θαυμασία «Ἱσπανικὴ Συμφωνία», περιλαμβανομένη ἐπίσης μεταξὺ τῶν τελευταίως ἐκτεθέντων ἔργων, εὗρεν ἀγοραστὴν ἀντὶ 10 χιλ. λιρῶν.

ΕΥΘΗΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Εἰς τὸ Παρίσι ἐπωλήθη κατ' αὐτὰς ἕνα παλαιότατον δίτομον ἀντίτυπον τῆς Βίβλου ἀντὶ τοῦ ποσοῦ τῶν 3.500.000 φράγκων Γαλλικῶν! Τὸ βιβλίον αὐτό, εἰκονογραφημένον ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους ζωγράφους τῆς Ἀναγγενήσεως, ἀνῆκε κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν οἶκον ντ' Ἔστε, ἀργότερον δὲ εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν οἶκον τῆς Αὐστρίας. Ὁ Αὐτοκράτωρ Κάρολος τὸ ἐπώλησεν εἰς δυσχερεῖς στιγμὰς εἰς ἕνα Παρισινὸν παλαιοπώλην. Ἐκεῖνος δὲ ἡτοιμάζετο νὰ τὸ μεταπωλήσῃ εἰς κάποιον Ἀμερικανὸν ἀντὶ 4 ἑκατομμυρίων φράγκων, ὅταν κατέφθασεν εἰς Παρισίους ὁ Μιλανέζος βαθύπλουτος κ. Τρεκκάνι μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀγοράσῃ τὴν Βίβλον Κατώρθωσε δὲ νὰ τὴν ἀγοράσῃ ἀντὶ 3.500.000 φράγκων καὶ πρόκειται ἤδη νὰ τὴν χαρίσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ - ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Αἱ κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης ἐπέρχονται ραγδαῖαι. Μετὰ τὸν ἀσύρματον τηλέγραφον, τὸ ἀσύρματον τηλέφωνον. Τώρα ἐφευρέθη ἡ τηλεπιστολογραφία. Δηλαδὴ θ' ἀποστέλλωμεν τὰς ἐπιστολάς μας τηλεγραφικῶς. Ὁ ἀποδέκτης θὰ λαμβάνῃ ἐντὸς δευτερολέπτου πανομοιότυπον τῆς χειρογράφου ἐπιστολῆς μας. Ἡ ἐφεύρεσις στηρίζεται ἐπὶ μιᾶς προγενεστέρας ἐφευρέσεως, τῆς διαβιβάσεως φωτογραφιῶν καὶ εἰκόνων τηλεγραφικῶς. Ἡ ἀποστολὴ γίνεται μέχρις ἀποστάσεως 150 χιλιομέτρων.

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑΤΑ

Ἀπὸ χρονογράφημα καθημεριῆς ἐφημερίδος:

«Ὅσον ἰσχυρὲς καὶ ἂν εἶνε οἱ σιδερωσιὲς τῆς συμπαθείας».

Ὁ ἴδιος παρακάτω: «Ὁ δινηθμώδης σεισμός».

Ἀπὸ ἄλλην

«Εἰς τοὺς παρενθολογισμοὺς τοῦ κ. Β.»

Ἀπὸ ἀστυνομικὴν διάταξιν περὶ κοινῆς ἡσυχίας.

«Ἀπαγορεύομεν τὰ ἄσματα καὶ τὴν μέλψιν τῶν παντοίων μουσικῶν ὀργάνων ἀνὰ τὰς ὁδούς».

Ἀπὸ πατριωτικὴν ἐφημερίδα.

«Προσέδωσε μίαν ἀνωτέραν τάσιν ρητορικῆς εὐγλωττίας»

Ἀπὸ θεατρικὴν κριτικήν·

«Αἱ δημιουργίαι της ἔχουν τώρα κάτι ἀπείρως πλέον ζ ω ϊ σ μ έ ν ο ν παρὰ χθές».

Ἀπὸ νεκρολογίαν·

«Ἀπὸ τοὺς λευκούς της οὐρανοὺς ἂς στείλῃ ἡ ἄγγελος τὴν δύναμιν τῆς παρηγορίας».

Ἀπὸ ἀνταπόκρισιν·

«Ἐπέρασεν ἀπὸ ὅλας τὰς Ἀκαδημίας τῆς θλίψεως καὶ εἶνε τώρα διδάκτωρ ὅλων τῶν ἐπιστημῶν τῆς πικρίας».

Ἀπὸ χρονογράφημα·

«Τί θὰ ***γευθῇ*** ἐπὶ τέλους ὁ ὀφθαλμός;»

Ἀπλούστατον. Ἀντζὲμ πιλάφι ἢ μυαλὰ βραστά.

Ἀπὸ πρωτότυπον μυθιστόρημα εἰς ἐφημερίδα·

«Θ' ἀγάπηζε ὅμως ὡρισμένως τὸν ἄνδρα της».

Ἀπὸ κύριον ἄρθρον ἐφημερίδος·

«Ὁ ποιητὴς τραγούδησε γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἕνα ***ὀνειροπάλατο***». Ποιητικωτάτη λέξις!

Ἀπὸχρονογράφημα καθημερινῆς ἐφημερίδος.

Ὁ γράφων καπνίζει ποῦρον. Καὶ γράφει: «...καὶ ὅταν ἐστείλαμε τὸ πρῶτο γκρίζο καὶ εὐῶδες δακτυλιδάκι(γράφε συνεφάκι)εἰς τὸ κυανοῦν ἄπειρον τῆς ἀβρῆς Μεσογείου...». Κατὰ τὸ ἡ μωρὴ τῆς μωρῆς, ἔτσι ἡ ἀβρὰ τῆς ἀβρῆς. Διόλου ἀβρὸς δὲν εἶνε πρὸς τὴν καλαισθησίαν μολονότι καπνίζει ποῦρον ὁ κ. χρονογράφος.

Ἐξ εἰδήσεως:

«Οἱ οἰνοπῶλαι βεβαιοῦν ὅτι θὰ ἔχωμεν λειψοινείαν ἐντὸς ὀλίγου...».

Κατὰ τὸ λειψυδρία, λειψανδρία κλπ.

Ἀπὸ μιὰν πρωϊνὴν ἐφημερίδα μεγαλόσχημον.

«Θὰ ἑορτασθῇ ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς σοκολάτας. Ἡ σοκολάτα εἰσήχθη εἰς Εὐρώπην τῷ ***1523***».

Ἀπὸ θεατρικὴν κριτικήν:

«Συμπληρωμένος (ὁ ἠθοποιὸς) καὶ ὁλοκληρομένος ἀπὸ ἰδιοσυγκρασιακὸν σχηματισμόν».

Ἀπὸ γλωσσολογικὴν μελέτην.

Στὰ *στοματήσια* ὄργανα.— ἀναλογικὸ ἁπλοχώρεμα—μιᾶς λέξεις ὁμοιονόημης— φωνητικὸ ἀντάμωμα.»

Ἀπὸ «πορτραῖτο».

«Δύο μάτια ποῦ θυμίζουν Ἀνδαλουσίαν. Καὶ κάνουν τὴν Κόλασιν καὶ τὸν Παράδεισον μαζή».

Ἀπὸ νεοφανῆ ἐφημερίδα:

« Περὶ τοῦ ὀδοντοϊατρικοῦ αὐτοῦ ὀγκώδους ἐξ.... 100 σελίδων βιβλίου θὰ γράψῃ προσεχῶς ὁ εἰδικὸς ἐπὶ τῶν ***θεατρικῶν*** συγγραμμάτων συνεργάτης μας».

Ἀπὸ χρονογράφημα·

«Θὰ χρησιμοποιοῦν σύγουρα ἀφθονικῶς οἱ παρδαλοὶ μπράβοι».

Ἀπὸ περιγραφὴν καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως:

«Τὸ ἀνοιξιάτικο Σαλὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ***συναπισμὸν*** δύο καλλιτεχνικῶν ἑταιρειῶν».

Καὶ παρακάτω:

«Μία προτομὴ σκαλισμένη σὲ γύψο».

Ἀγνοεῖ ὁ τεχνοκρίτης ὅτι ἓν γλυπτικὸν ἔργον πλάττεται εἰς πηλόν, χύνεται εἰς γύψον καὶ σκαλίζεται εἰς μάρμαρον.

Καὶ ἐξακολουθεῖ·

«Ὁ κ. Μ. ζωγραφίζει μὲ ἔντιμο ὕφος, δικό του». Τί εἶνε πάλιν αὐτὸ τὸ ἔντιμον ὕφος εἰς τὰ ἔργα τῆς τέχνης;

Σταχυολογῶ ἀπὸ τὴν αὐτὴν κριτικὴν καὶ τὸ ἀμίμητον αὐτό:

«Σχεδιάσματα ἀσήμαντα σὲ σημεῖο ναυτιάσεως».

Ἓν ἔργον ἀσήμαντον προκαλεῖ ἴσως τὸ αἴσθημα τῆς ἀδιαφορίας, πιθανῶς τὸν οἴκτον, ἀλλὰ ναυτίασιν; Εἶνε κάτι πρωτάκουστον.. Μόνον ἡ σημαντικὴ κριτικὴ δι' ἀσήμαντα ἔργα τὰ θαλασσοποιεῖ, ὅτε καὶ μόνον δικαιολογεῖται ἡ ναυτία.

Νεκρολογία διὰ τὴν Σάραν Μπερνάρ.

«...ἕως τὴν τελευταίαν ὥραν κρατοῦσε ψηλὰ ἀναμένο τὸ ***δαδὶ*** τῆς τέχνης»

Ἐξ ἄρθρου καθημερινῆς ἐφημερίδος·

«Ὑπολείμματα ἀόσμου νεκροῦ».

Ἐπρόκειτο περὶ «κόσμου» νεκροῦ, ὅστις κάθε ἄλλο ἢ ἄοσμος εἶνε προκειμένου περὶ πολιτικοῦ κόσμου.

Ἀπὸ Γαλλίζουσαν ἐφημερίδα:

«Τὸ ἐξπρὲς τοῦ τραίνου» (!)

«Βίβρ, αἱμὲρ καὶ μουρίρ».

Ἀπὸ ὁμιλίαν ἐν πολιτικῷ συλλόγῳ.

«Εἰς τὰς μεγάλας μεθειρηνικάς μας προσπαθείας».

Ἀπὸ ἀνταπόκρισιν ἐξωτερικήν·

« ... ἀντιπροσώπων, ὑπαντιπροσώπων, ἐμπειρογνωμόνων κλπ.»

Ἀπὸ ἐφημερίδα τῆς Ἀμερικῆς·

«...Εν στρογγύλον, ἀπόλυτον «Εὖγε!»

Ἕως τώρα ἠξεύραμεν ὅτι στρογγύλα εἶνε τὰ μηδενικὰ ὡς βαθμολογία ὄχι καὶ τὰ Εὖγε!

Ἀπὸ θεατρικὸν χρονογράφημα·

«Φέρων μανδύαν, ἐμβάδας, ὑποδήματα καὶ περισκελίδα... ἐπορεύθην».

Θαυμάσιος ἄνθρωπος ἀφοῦ περιπατεῖ μὲ ἐμβάδας καὶ ὑποδήματα ταυτοχρόνως.

ΑΛΙΕΥΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΟΙ ΛΟΓΙΟΙ ΠΕΡΙ ΛΟΓΙΩΝ

Αἱ ἐφημερίδες ὅταν ὑπάρχει ξηρασία γεγονότων τοῦ βαρέως πυροβολικοῦ, θέτουν εἰς ἐνέργειαν τὸ ἱππικὸν δι' ἀνιχνεύσεις, ὑπὸ τύπον συνεντεύξεων. Οἱ λόγιοι εἶνε οἱ προχειρότεροι διὰ νὰ γεμίζουν αἱ στῆλαι. Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, οἱ παλαιοὶ καὶ νέοι ποιηταί, ἀπησχόλησαν τοὺς ἀναγνώστας τῶν ἐφημερίδων πρὸ ἐτῶν. Οἱ χρόνοι ἀντέγραφον ἀλλήλους καὶ οἱ συγγραφεῖς ἐπίσης.

Τρεῖς ἐφημερίδες — ἡ μίμησις εἶνε νόσημα κολλητικὸν — ἐφιλοτιμήθησαν νὰ λάβουν τὰς γνώμας τῶν λογίων. Κάποια μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐνεθυμήθη καὶ μερικοὺς λογίους τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ 25ετίας ἐξαφανισθέντας ἐκ τῆς φιλολογικῆς ζωῆς.

Εἶνε ἀληθινὸς μπαξὲς ὅ,τι ἐλέχθη ἀπὸ τοὺς λογίους μας.

Κάποιος ἀποφαίνεται ὅτι οἱ παλαιοὶ πάσχουν ἀπὸ νεοφοβίαν καὶ οἱ νέοι ἀπὸ παλαιοφοβίαν, ὀνομάζει δὲ τοὺς πρώτους Ἡρώδεις καὶ τοὺς δευτέρους νήπια. Διὰ τὸ δεύτερον δὲν ἔχει ἄδικον. Μᾶς βεβαιοῖ ὅτι ἐξησφάλισε τὴν ἀθανασίαν, ὑμνεῖ τὸν γυιό του, γράφοντα καὶ αὐτόν, καὶ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι πάσχει ἀπὸ πνευματικὸ ἐμφύσημα καὶ δὲν διαβάζει πλέον. Ἐδῶ τίθενται καὶ μερικὰ ἀποσιωπητικά, ὅπως εἰς τὰ παλαιὰ μυθιστορήματα εἰς ἔνδειξιν θλίψεως καὶ ὀδύνης.

Ἕνας ἄλλος μὲ τὴν Ρουμελιώτικην ἐλευθεροστομίαν του ἐστόλισε Πανεπιστήμιον, Βου-

λὴν καὶ Κυβέρνησιν μὲ τὰ κοσμητικώτερα ἐπίθετα καὶ ἐλεεινολόγησε τὸν Φραγκισμόν, ἐξεθύμανε κατὰ τῶν ἐκδοτῶν ἀποκαλέσας αὐτοὺς ληστοπειρατὰς καὶ . . . ἀπέθεσε τὴν κάμαν εἰς τὸ ζουνάρι του, τὸ ὁποῖον ἀρκετὰ ἀπέλυσε διὰ καυγᾶν. Αὐτὸν ἠκολούθησεν ὁ κ. Χατζάρας, τὸν ὁποῖον θὰ ἐξελάμβανέ τις ὡς ψευδώνυμον τοῦ . . . προλαλήσαντος.

Ἕνας ἄλλος, Ρουμελιώτης καὶ αὐτός, ἀλλὰ ποιητής, συνεπέρανε ὅτι Φιλολογία θὰ εἰπῇ μίμησις καὶ ὁ τρόπος εἶνε το πᾶν, καθ' ὃν θὰ γίνῃ ἡ λωποδυσία τῶν ἰδεῶν. Ἐγνωμάτευσεν ὅτι δὲν ἔχομεν θέατρον, διότι δὲν ἔχομεν ἀστικὴν ζωήν (!). Εἶνε ὁ ἴδιος ποῦ ἄλλοτε εἶπε ὅτι δὲν ἔχομεν ποιητάς, διότι ὁ λαὸς ἐξέλεξε τὴν 1 Νοεμβρίου ἀντιβενιζελικοὺς βουλευτάς.

Ὁ γηραιὸς τμηματάρχης τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν ἀρνεῖται αὐθυπαρξίαν εἰς τὰ Νεοελληνικὰ γράμματα. Ὅλα τὰ εἴδη τοῦ λόγου ἔχουν ἐπηρεασθῇ ἀπὸ ξένους συγγραφεῖς πλὴν τῶν... Σκαραβαίων.

Ἕνας ἄλλος, διακρινόμενος διὰ τὴν μοναδικὴν στοργὴν πρὸς τὰς πνευματικὰς θυγατέρας του Φωτεινήν, Στέλλαν κλπ. εἰς διπρόσωπον —en face καὶ profil — συνέντευξιν ἀφοῦ ἐπετέθη διὰ χιλιοστὴν φορὰν κατὰ τῶν κριτικῶν του, ἀμφιβάλλει περὶ τῆς διαρκείας τῆς ἐν . . . Λωζάννῃ συναφθείσης εἰρήνης καὶ ἐξ ἐναντίας πιστεύει ὅτι «θὰ γίνῃ **κάποια καθαρὰ** νεοελληνικὴ τέχνη εἰς τὸ μέλλον, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἔχῃ καμμίαν σχέσιν οὔτε μὲ τὴν ἀρχαίαν, οὔτε μὲ τὴν Βυζαντινήν, οὔτε μὲ τὴν σύγχρονον τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Καὶ ὅμως θὰ ἔχῃ κάτι ἀπὸ ὅλες αὐτὲς μαζή». Τώρα πῶς θὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ κατόρθωμα τῆς σαλατοποιήσεως διὰ νὰ ἔχωμεν ...καθαρὰν τέχνην εἶνε μυστικὸν τῆς Βαλέραινας.

Ἕνας Κ)πολίτης ποιητής— ἐνθυμεῖσθε τὸν Ἀθηναῖον Μελαχροινὸν τὸν κατασκευαστὴν λέξεων ; —ἐνῷ κρίνει τὴν γλῶσσαν τοῦ Παπαδιαμάντη «ἀντικαλλιτεχνικήν», τὰ ἔργα του ἀποκαλεῖ «ζωντανά»! Ἐπαινεῖ τοὺς συνομιλητάς του διὰ τὴν φόρμαν, ἐπιτίθεται ἀφ' ἑτέρου κατὰ τοῦ Παλαμᾶ τοῦ ὁποίου τὰ ποιήματα ἀποκαλεῖ «τσαλαβουτήματα».

Ἕνας ἐκπαιδευτικὸς σύμβουλος εὐτραφέστατος λέγει ὅτι γράφει «διηγήματα μὲ ἔρωτας Πλατωνικούς» κρίνει ὅτι ἡ σημερινὴ μορφὴ τῆς φιλολογίας εἶνε τεχνικωτέρα τῆς παλαιοτέρας, παραπονεῖται ὅτι τὰ ἔργα του δὲν ἐκρίθησαν ἀπὸ κανένα, κρίνει ὅμως αὐτὸς περὶ τοῦ θεάτρου, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν πηγαίνει, ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει διότι βλέπει στὸ... δρόμο τὰ προγράμματα !

Ἕνας ποιητὴς γνωματεύει ὅτι τὸ Ἑλλ. πνεῦμα θὰ κυριαρχοῦσε στὸν κόσμο ἂν δὲν συνέβαινε τὸ δρᾶμα... τοῦ Γολγοθᾶ, ὅτι ἡ φιλολογία μας ἀκολουθεῖ τὴ μόδα. Ἀναγνωρίζει ὡς ἀξίους ἰδιαιτέρας μνείας τὸν Ἀλιθέρσην, τὸν Μαιναλιώτην, τὸν Βαλδασερίδην; Τοὺς ξεύρετε; Οὔτε ἐμεῖς ! Ὡς πρὸς τὴν κριτικὴν τὴν θεωρεῖ ἀνυπόφορον, ὠνόμασε δὲ κακοήθη τὴν γενομένην ἀπὸ κάποιον «δασκαλάκον» ποῦ ὡμίλησε τὸν χειμῶνα διὰ τοὺς «ποιητές». Ἀπὸ τὰ νεοελληνικὰ ποιήματα ξεχωρίζει τὸ «Τραγοῦδι τῆς τάβλας». Ἀσφαλῶς ὁ συμπαθὴς ποιητὴς ἠθέλησε νὰ συμβολίσῃ διὰ τῆς τάβλας τοὺς μαλιαροὺς ποιητὰς καὶ νὰ πιστοποιήσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ὅταν ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰς κεφαλάς των.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Κόκκινου πουκάμισου» θεωρεῖ ἀναπόφευκτον τὴν ξένην ἐπίδρασιν. Οἱ συγγραφεῖς δὲν εἶνε ραπανάκια, ἄρα δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα πολὺ ἀπαιτητικοί. Ὅλοι παρ' ἡμῖν κρίνουν, ἀλλὰ κανένα κριτικὸν δὲν ἔχομεν. Κηρύσσεται κατὰ τῶν αὐτοχθονικῶν λαογραφικῶν ἔργων, προτιμῶν τὴν παγκόσμιον κοινωνικὴν ἰδεολογίαν.

Κάποιος Πορτογαλλομαθὴς διέγραψε ἐκ τῆς βίβλου τῶν ζώντων τὸν Σολωμόν. Δὲν τοῦ ἀρέσουν οὔτε οἱ παλαιοί, οὔτε οἱ νέοι, οὔτε ὁ... ἑαυτός του. Παραπονεῖται διὰ τὴν στειρότητα τῆς Ἑλλην. ζωῆς. Ὅλα τοῦ φαίνονται ἄψυχα.

Εἷς νέος, παρὰ τὸ θλιβερὸν ὄνομά του, προκαλεῖ θυμηδίαν. Κηρύσσει τὸ δόγμα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Τί θὰ εἰπῇ, κραυγάζει, Ἑλλ. φιλολογία, Ἑλλ. αἴσθημα, Ἑλλ. σκέψις. Αὐτὰ δὲν λέγουν τίποτε. Πρέπει νὰ ἐργάζεται κανεὶς διεθνῶς. Δηλαδὴ νὰ σκέπτεται Γαλλιστί, νὰ αἰσθάνεται Σουηδιστί, νὰ σπουδάζῃ Ἰταλιστί, νὰ ἀναγινώσκῃ Ἀγγλιστὶ καὶ νὰ γράφῃ Ἑλληνιστί.

Μιὰ κυρία ἡ μόνη συνετευξιαθεῖσα—διότι μία ἄλλη ἀρέσκεται νὰ ἐμφανίζεται ὡς ἄνδρας— ἀνεπέτασε τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν τοῦ κουμμουνισμοῦ τῶν ἄκρων, παρατίθεται δὲ καὶ μιὰ εἰκὼν ....Μεγαίρας, ἐνῷ εἶνε συμπαθὴς κυρία. Φρονεῖ ὅτι ὅλοι οἱ διανοούμενοι πρέπει νὰ γίνουν μπολσεβῖκοι. Ἠρνήθη τὴν ὕπαρξιν Ἑλλ. θεάτρου, ἓν δὲ ἔργον θεατρικὸν ἀξίζει: ἓν δρᾶμα τοῦ συζύγου της. Εἶπεν ὅτι ὁ Σικελιανὸς ξεχωρίζει παρ' ὅλην τὴν ἀσυναρτησίαν του, οἱ νέοι δὲν ἔχουν καμμίαν κατεύθυνσιν καὶ ὅτι ὅλα εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶνε... σάπια.

Τὸ ἐπιδόρπιον τῶν συνεντεύξεων ἐπεφυλάσσετο ἀπὸ ἕνα δραματικὸν συγγραφέα ὅστις ὥρισε εἰς τὸν συνεντευξίαν τόπον συναντήσεως διὰ τὰ ὑψηλὰ ζητήματα τῆς τέχνης καὶ τῶν μελλοντικῶν τάσεων μίαν ταβέρναν. Καὶ τρώγων σκορδαλιὰ καὶ πίνων ρετσίνα ἀπεφάνθη ὅτι γράφουν οἱ Ἕλληνες πολὺ καλά, ἀλλὰ δὲν ξέρουν νὰ διορθώνουν ὅ,τι γράφουν. Ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἔργα των θέλουν διόρθωμα, πῶς εἶνε «πολὺ καλά»; Μυστήριον ! Ἡ ποίησις ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Σολωμοῦ, λέγει, δὲν ἔκαμε οὔτε ἕνα βῆμα. Καὶ συμπεραίνει : Γιὰ νὰ φκιάσῃς σκορδαλιὰ πρέπει νὰ εἶσαι ποιητής». Ἀσφαλῶς τὸ κρασὶ τοῦ ταβερνείου ἦτο πολὺ καλό.

Ὁ κομψὸς χρονογράφος τῆς «Ἑστίας» κηρύσσεται καὶ ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς Ἐθνικιστικῆς φιλολογίας, τῆς ἐμπνεομένης δηλαδὴ ἀπὸ τὰς πηγὰς τῆς Ἐθνικῆς ζωῆς. Χαριτολογεῖ λέγων ὅτι τὰ ποιήματα τοῦ κ. Γιοφύλλη εἶνε καλλίτερα ἀπὸ τὴν... γραβάταν του, ἀλλ' αὐτὸ δὲν τὸν ἠμπόδισε νὰ εἴπῃ καὶ μίαν σοβαρὰν ἀλήθειαν, ὅτι οἱ λογοτέχναι εἶνε οἱ πλέον ἀναρμόδιοι νὰ ὁμιλήσουν διὰ τὸν ἑαυτόν των.

Αἱ συνεντεύξεις, ὧν ἐδώσαμεν συνοπτικὴν ἀλλ' ἀκριβῆ περίληψιν, ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ λογοτέχναι μας εἶνε καλοὶ ὅταν γράφουν, ἀλλ' ὄχι καὶ ὅταν ὁμιλοῦν, διότι προχειρολογοῦν, ἀναμασσοῦν γνωστὰς θεωρίας, ἐκτρέπονται εἰς κρίσεις ἀστόχους. Χάνει κανεὶς τὴν ἰδέαν ἣν ἔχει περὶ τῆς διανοητικότητός των.

Ἀλλὰ οἱ νέοι ; Αὐτοὶ διατείνονται ὅτι οἱ παλαιοὶ λόγιοι δὲν βλέπουν, πάσχοντες ἀπὸ μυωπίαν, ποῖαι αἱ μελλοντικαὶ κατευθύνσεις τῆς φιλολογίας. Αὐτὸ τὸ χάρισμα τὸ ἔχουν οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐφλυάρησαν ἀρκετὰ καὶ οἱ ὁποῖοι βιάζονται πολύ. Αὐτοὶ κανένα ἐκ τῶν παλαιῶν δὲν ἀναγνωρίζουν, οὔτε τὸν Παλαμᾶν. Εἶνε ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τοὺς ξένους. Ὁ ἀγὼν ὃν ἐκήρυξαν μερικοὶ ἐξ αὐτῶν κατὰ τῶν παλαιῶν, ἀγὼν ἄδικος καὶ μεροληπτικός, δὲν ἔχει κανένα λόγον. Ὑπάρχει χῶρος δι' ὅλους. Ἐξελίσσεται ἡ φιλολογία μας μὲ μίαν προοδευτικὴν τάσιν, ὥστε νὰ μὴ παρίσταται ἀνάγκη οὔτε νὰ βεβηλοῦνται τάφοι, οὔτε νὰ προκαλοῦνται ἐκτρώσεις. Πρὶν συντρίψουν τὰ εἴδωλα ἂς ἀνεγείρουν νέους βωμούς. Χωρὶς νὰ παραλογίζωνται καὶ νὰ ἐπαναστατοῦν εἰς τὸν κόσμον τῆς διανοήσεως, ἂς μελετήσουν τὸν κόσμον ποῦ κινεῖται γύρῳ τους, ἂς νοιώσουν τὴν ζωὴν καὶ ἂς ἐμπνευσθοῦν καὶ ἂς προσανατολισθοῦν εἰς τὸ φῶς ποῦ σκορπίζουν αἱ μεγάλαι διάνοιαι. Διότι τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, τῆς τέχνης, τῆς γνώσεως εἶνε αἰώνιον. Αἱ διάφοροι τεχνοτροπίαι ἔχουν ἀξίαν μόνον ὅταν συνοδεύωνται ἀπὸ τὴν εὐσυνείδητον ἀντίληψιν τοῦ Καλοῦ, τοῦ Ὑψηλοῦ καὶ Ὡραίου. Ἡ μόδα παρέρχεται· ὁ θόρυβος σβύνει.

Εἰς τὸ πέλαγος τῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς θὰ σωθῇ μόνον ὅ,τι εἶνε πρωτότυπον, ἰσορροπημένον αἰσθητικῶς καὶ διατυπωμένον μὲ μίαν εἰλικρινῆ ἔκφρασιν. Ἔργα ἀνωτέρας διανοήσεως καὶ ἐσωτερικότητος. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶνε πομφόλυγες καὶ πυροτεχνήματα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Βλασφημιῶν τὸ ἀνάγνωσμα.— Οἱ Ζηλωταί.— Γυμνικοὶ χοροί.— 4950 αὐτοκίνητα.

Ἡ ἱερὰ Μητρόπολις Ἀθηνῶν ἐξαπέλυσε— κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν φρᾶσιν—ἐγκύκλιον κατὰ τῆς βλασφημίας. Επαινετὴ ἡ πρωτοβουλία της, ἀλλ' ἄνευ πρακτικῆς σημασίας. Ὁ Ρωμηὸς βλασφημεῖ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα ὄχι ἀπὸ ἔλλειψιν θεοσεβείας καὶ πίστεως, ἀλλ' ἀπὸ συνήθειαν, ἀπὸ νευροπάθειαν Ὁ Θεός, ὁ Χριστός, ἡ Παναγία, τὸ Ἅγιον πνεῦμα, οἱ Ἅγιοι Πάντες εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ κυρίως, συνδυάζονται μὲ τὰς αἰσχροτέρας λέξεις. Τὸ κακὸν — ἀπαισίον διὰ μίαν πρωτεύουσαν—ἔχει βαθείας ρίζας ὥστε μία ἐγκύκλιος ν' ἀποβαίνῃ ἀνίσχυρος πρὸς καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ. Εἶνε γνωστὸν τὸ ἀνέκδοτον—μοῦ τὸ διηγήθη εἷς ἀρχιμανδρίτης, —ἑνὸς ἱερέως ὅστις μεταλαμβάνων βρέφος δυστροποῦν, ἀπὸ τῆς ὡραίας Πύλης ἠκούσθη ἐνῷ ἐκρατοῦσε τὸ κοχλιάριον μὲ τὴν Ἁγίαν Μετάδοσιν νὰ φωνάζῃ :

—Χάσκα, μωρέ, νά 'μπη ὁ Διάολος μέσα σου !

Εἰς τὴν Ἰταλίαν ὅπου ἡ βλασφημία κυριαρχεῖ, ἐκσφενδονιζομένη διὰ ψύλλου πήδημα, συνῆλθε πέρυσι εἰδικὸν συνέδριον κατὰ τῆς βλασφημίας. Ἀπεφασίσθη διὰ νομοθετικῶν μέτρων νὰ διωχθῇ ἡ ἀθλία συνήθεια. Καὶ πάλιν δὲν θὰ γείνῃ τίποτε— μὲ εὐχὰς καὶ μὲ ἐγκυκλίους καὶ μὲ ποινὰς ἀνεφαρμόστους. Τὸ σπίτι εἶνε ἡ μόνη ἐλπὶς σωτηρίας. Ἀπὸ μικρὸ τὸ παιδὶ νὰ τὸ συνηθίζουν οἱ γονεῖς καὶ κατόπιν οἱ διδάσκαλοι εἰς τὸ σχολεῖον νὰ σέβεται τὰ θεῖα πράγματι καὶ νὰ θεωρῇ ἔγκλημα νὰ τὰ ἀναφέρῃ ἀσκόπως. Μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ πρέπει νὰ γείνῃ ἐργασία συστηματική.

Ἕνας μπακάλης τοῦ Πειραιῶς ἔπαιξε ρόλον Γάλλου Γερουσιαστοῦ Μπερανζὲ ἐν Ἀθήναις. Ὡς πρόεδρος ἑνὸς λαθροβίου «Συλλόγου τῶν ζηλωτῶν τοῦ Χριστοῦ» ἐσοφίσθη νὰ κηρύξῃ διωγμὸν τῶν κυριῶν, ὅσαι κυκλοφοροῦν εἰς τοὺς δρόμους μὲ ντεκολτὲ καὶ γυμνοὺς βραχίονας. Ἐσημειώθησαν δὲ κρούσματα τοιαύτης ἐπιθέσεως διὰ πίοσης καὶ νιτρικοῦ ὀξέως! Σταυροκοπούμεθα διότι εἴμεθα ζηλωταὶ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς λογικῆς. Τὸ γυμνὸν εἶναι Ἀλήθεια, ὅπως καὶ ἡ Ἠθική. Ὑπάρχουν ὅρια διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ γυμνοῦ, ὅπως καὶ ὅρια διὰ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἠθικῆς. Ὑπάρχει γυμνὸν=τέχνη καὶ γυμνὸν=ἀνηθικότης. Εἰς τὴν Εὐρώπην ἠγέρθη σταυροφορία κατὰ τοῦ γυμνοῦ ἐπὶ σκηνῆς.

Ἡ Ἠθική, ἡ παρῆλιξ αὐτὴ κυρία, διαμαρτύρεται εἰς τὸ Παρίσι—τὴν νέαν Βαβυλῶνα. Τὸ γυμνὸν—τὸ ἐντελῶς γυμνὸν—ἐνεφανίσθη εἰς μερικὰ καμπαρὲ ὑπὸ τύπον καλλιτεχνικῶν χορῶν. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Καλῶν Τεχνῶν συνεκινήθη καὶ ἀπηγόρευσε τὰ ἄσεμνα θεάματα, ὁ δὲ τύπος ἐπεκαλέσθη τὴν γνώμην λογίων καὶ καλλιτεχνῶν ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος: Τὸ γυμνὸν πρέπει ν' ἀπαγορευθῇ;»

Ἡ κρατοῦσα γνώμη εἶνε ὅτι τὸ γυμνὸν ἐφ' ὅσον εἶνε ἐπίδειξις τέχνης καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ ἀηδοῦς καὶ δὲν προκαλεῖ τὸ σκάνδαλον, εἶνε μία αἰσθητικὴ ἀπόλαυσις καὶ ἐπιτρέπεται. Διαφορετικά, εἶνε μία ἐπικίνδυνος χυδαιότης.

Μετὰ εἴκοσιν ἔτη—ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ Δουμᾶς—θὰ ἴδωμεν γυμνότητας δι' ἃς σήμερον θὰ ἐρυθριῶμεν. Ὁ Πολιτισμὸς τῆς Δύσεως, ὁ ἐν ἁμαρτίαις γηράσας, θὰ παρουσιάσῃ τὸ γυναικεῖον σῶμα μὲ διαφανεῖς πέπλους ἢ καὶ μὲ μόνον τὸ φύλλον τῆς συκῆς. Διαμαρτύρονται οἱ ἠθικολόγοι διὰ τὰς γυμνότητας ἐπὶ σκηνῆς καί μυωπάζουν πρὸ τῶν γυμνοτήτων τῶν ἀριστοκρατικῶν αἰθουσῶν. Αἱ κυρίαι παρακολουθοῦν ἀπαθεῖς τοὺς γυμνικοὺς χορούς. Εἰς τοὺς δρόμους τὸ γυναικεῖον ἔνδυμα τείνει τὸ καλοκαῖρι μάλιστα εἰς ἀποκαλύψεις τολμηράς; Τὰ μανίκια κατηργήθησαν. Τὰ ντεκολτὲ κατακτοῦν ἔδαφος, παρ' ὅλας τὰς παρουσιαζομένας ἀνωμαλίας των, ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. Αἱ κνῆμαι ἀπετίναξαν πρὸ πολλοῦ τὸν ζυγὸν τοῦ ποδογύρου, ποθήσασαι ἐλεύθερον ὁρίζοντα. Εἰς τὸ Λονδῖνον τὸ «ξεμπράτσωμα» ἤρχισε νὰ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας. Διατί λοιπὸν τὸ γυμνὸν μιᾶς χορευτρίας, ἐκδηλούμενον μάλιστα ὡς καλλιτεχνικὴ δεξιότης, ὡς θεῖον δῶρον νὰ μὴ εἶνε ἀνεκτόν, ἀφοῦ τὰ μάτια μας διαρκῶς ἀντικρύζουν γυμνότητας;

Ὁ Νέος Ἀκαδημαϊκὸς ***ΠΟΡΤΟ-ΡΙΣ***

Ἐν Ἀθήναις ἠκούσθησαν διαμαρτυρίαι κατὰ τοῦ ἡμιγύμνου εἰς τοὺς δρόμους. Ἐφ' ὅσον εἶνε ὡραῖον καὶ δὲν εἶνε ἀναιδές, προκλητικὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐπιβλαβῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ μιᾶς πολιτισμένης κοινωνίας, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς ἀνισορρόπους ἐγκεφάλους. Ἀλλὰ δι' αὐτοὺς ὑπάρχουν αἱ νευρολογικαὶ κλινικαί.

* * *

Ἐν ἀπαστράπτον καινουργὲς αὐτοκίνητον ἐστάθη καὶ κατῆλθεν εἰς χρηματιστής. Ἔφερε τὸν ἀριθμὸν 4050. Πρὸ εἰκοσαετίας δὲν ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις κανὲν αὐτοκίνητον. Πέρυσι 2000. Ἤδη ἐδιπλασιάσθη ὁ ἀριθμός. Μολονότι ἐφορολογήθησαν ἀγρίως, ἔρχονται ἀδιάκοπα νέα, τὰ δὲ καταστήματα αὐτοκινητικῶν εἰδῶν καὶ τὰ Garages πολλαπλασιάζονται. Ἐκδίδεται καὶ εἰδικὸν περιοδικὸν «Τὸ αὐτοκίνητον». Ὅλ' αὐτὰ σημαίνουν ὅτι ὑπάρχει ἄφθονον χρῆμα. Ἂν ληφθῇ δὲ ὑπ' ὄψει ἡ στατιστικὴ τῶν αὐτοκινητικῶν δυστυχημάτων, ἡ αὔξησίς των ἐνῷ θὰ ἐσήμαινε πρόοδον, ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς φονικῆς ταχύτητός των, δεικνύει ὀπισθοδρόμησιν.

Ἐσχάτως ἐδιάβασα μίαν στατιστικήν. Κατὰ τὸ 1922 ὑπολογίσθησαν εἰς 14,728,645 τὰ ἐν τῷ κόσμῳ κυκλοφοροῦντα αὐτοκίνητα. Ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ἀνήκουν τὰ 90 ο)ο. Ἐν κατασκευῇ πλέον τῶν 2 ἑκατομμυρίων, ἐκτὸς τῶν φορτηγῶν.

Κατ' ἔθνη, μετὰ τὴν Ἀμερικὴν ἔρχονται ἡ Ἀγγλία, ὁ Καναδᾶς, ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἀργεντινή, ἡ Ἰταλία.

Συμπέρασμα: Τὰ ἄλογα ἃς χαίρωνται, τὰ ἁμάξια συντόμως θὰ καταργηθοῦν.

ΔΑΦΝΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὴν 15 Ἰουνίου 1914 δολοφονεῖται ὁ διάδοχος τῆς Αὐστρίας εἰς Σεράγεβον. Τὸ preludio *τοῦ παγκοσμίου πολέμου.*

Τὴν 24 Ἰουλίου 1923 ὑπογράφεται ἐν Λωζάνῃ ἡ εἰρήνη Τούρκων-Συμμάχων. Ὁ ἐπίλογος τοῦ παγκοσμίου πολέμου.

Ἐπὶ 9 ἔτη ἡ Εὐρώπη αἱματοκυλίεται. Ὁ πολιτισμὸς λιποθυμεῖ.

Ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ ἐταλαιπωρήθη, ἐμεγάλωσε, ἐμίκρυνε. Ἐθριάμβευσε καὶ ἡττήθη. Στέφανοι δόξης, στέφανοι μαρτυρίου.

Ἡ ἱστορία 9 ἐτῶν τερματίζεται. Εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ πόσα ἑκατομμύρια νεκρῶν, τραυματιῶν, ἀναπήρων.

Πόσα δισεκατομμύρια δαπανῶν.

Πόσαι καταστροφαὶ πόλεων.

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Ἡ χρεωκοπία, ἠθικὴ καὶ ὑλική, τῆς Εὐρώπης.

Καὶ ἕπεται συνέχεια: Ἡ κατάληψις τοῦ Ρούρ. Καὶ ἓν στίγμα. Ἡ ἐγκατάλειψις τῶν Ἀρμενίων.

* * *

Δύο περισωθέντα ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας τέχνης, ὁ Ἑρμῆς τῆς Ὀλυμπίας καὶ ὁ Ἡνίοχος τῶν Δελφῶν δὲν ἐστέκοντο καλὰ εἰς τοὺς πόδας των. Καὶ κατῆλθον τῶν βάθρων των, ζητοῦντα ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς των. Ζωὴ δὲ ἑνὸς ἀγάλματος σὰν κι' αὐτά, εἶνε πολυτιμοτέρα τῆς ζωῆς χιλιάδων ἀνθρώπων. Ἕνας σεισμός, ἕνας κατακλυσμὸς μπορεῖ νὰ θανατώσῃ τοὺς κατοίκους ἑνὸς μέρους. Ἀλλὰ ἓν ἄγαλμα ἂν θρυμματισθῇ; Εὐτυχῶς συνεκινήθησαν ο ἁρμόδιοι καὶ ἐξησφάλισαν τὰ δύο κειμήλια.

Τί εὐτύχημα θὰ ἦτο ἂν συχνότερα συνεκινοῦντο οἱ κύριοι ἀρχαιολόγοι!

* * *

Εἰς τὴν Ρώμην συνῆλθε τὸ εἰκοστὸν διεθνὲς συνέδριον τῆς γυναικείας ψήφου. Φαντασθῆτε πρόοδον! Εἴκοσι φοράς, εἴκοσιν ἔτη μὲ ἄλλους λόγους, συνῆλθε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ συζητῇ! Ἀποτέλεσμα μηδέν. Τὸ συνέδριον εἶνε ὀνόματι φεμινιστικόν, πράγματι δὲ συνέδριον φλυαρίας.

Μὰ δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Τί τὴν θέλουν τὴν ψῆφον αἱ γυναῖκες. Ἔχουν νὰ σκεφθοῦν διὰ τόσα ἄλλα πράγματα, ἔχουν νὰ συζητήσουν διὰ τόσα ἄλλα ζητήματα. Ἡ Βουλὴ δὲν εἶνε κρεβατοκάμαρα διὰ νὰ νταντεύουν τὰ παιδιά των, οὔτε κουζίνα. Ἅμα ἀνοίξῃ ἡ πόρτα τῆς Βουλῆς, θὰ κλείσουν πολλὰ σπίτια.

* * *

Πενῆντα ἔτη παρῆλθον ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ Δημήτριος Παπαρρηγόπουλος, ὁ κορυφαῖος τῶν ρωμαντικῶν ποιητῶν μας.

Αἱ ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις τοῦ Ἔθνους δὲν ἐπέτρεψαν νὰ γίνῃ ὁ πανηγυρισμὸς τοῦ γεγονότος. Τὸ φθινόπωρον, τὸ ὁποῖον τοσάκις ἐνέπνευσε τὴν Μοῦσαν του, θὰ εἶνε ἡ καταλληλοτέρα ἐποχὴ νὰ ὑμνηθῇ τῶν Στόνων ὁ ὑπέροχος ψάλτης. Ὁ «Παρνασσὸς» ἂς ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν.

* * *

Ἕνας ἔφηβος—μία παντρεμένη.

Ἕνα Ἑλληνόπουλο—μία Βέλγα.

Μία καλλιτεχνικὴ ψυχὴ — μία ὑστερικὴ γυναῖκα ἔπλεξαν εἰδύλλιον. Καὶ τὸ εἰδύλλιον ἔγινε δρᾶμα. Καὶ τὸ δρᾶμα ἐκάλυψε πέπλος μυστηρίου: τυχαῖον ἦτο δυστύχημα; ἀναίρεσις; Ὁ πατὴρ τοῦ θύματος ἂς τελέσῃ τὸ ὡραιότερον καὶ διαρκέστερον μνημόσυνον τοῦ ἀδικοσκοτωμένου παιδιοῦ του — συνθέτων!

* * *

Διὰ τοῦ νέου Ρουμανικοῦ Συντάγματος καταργεῖται ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, ἐκτὸς τῆς ἐν ὥρᾳ πολέμου ἐσχάτης προδοσίας.

Ἡ Ἑλλὰς εἰς ὅλας τὰς μεταρρυθμίσεις καὶ προόδους μένει οὐραγός. Τὸ Γρηγ. Ἡμερολόγιον παρεδέχθη τελευταία. Τῆς δίδεται τὸ παράδειγμα νὰ καταργήσῃ καὶ αὐτὴ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου. Ἀρκετὰ ὁ ἀπαίσιος γέρων, ὁ Θάνατος θερίζει. Ἂς μὴ προσθέτει θύματα ὁ ἄψυχος Νόμος.

* * *

Πάλιν περὶ Ἐθνικοῦ θεάτρου γίνεται λόγος. Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ ἀκούω τὸ ἴδιο τροπάρι. Σχέδια ἐπὶ σχεδίων. Ἄρθρα ἐπὶ ἄρθρων. Καὶ ἔτσι τὸ ζήτημα διαιωνίζεται. Αἱ ἀπόπειραι ἤρχισαν ἀπὸ τὸ 1850 πρωτοστατοῦντος τοῦ Γρ. Καμπούρογλου. Ἔπειτα ἦλθε ἡ σειρὰ τοῦ Ἀντωνιάδου, τοῦ Μιστριώτου, τοῦ Χρηστομάνου, τοῦ Οἰκονόμου. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου, ἡ μετονομασία του εἰς Ἐθνικὸν εἶνε εὔκολη. Ἀλλὰ χρειάζεται γενναία Κρατικὴ ἐπιχορήγησις διὰ νὰ συντηρηθῇ καὶ αὐτὸ καὶ τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμά του, μία Δραματικὴ σχολή, ἥτις βαθμηδὸν νὰ τὸ τροφοδοτήσῃ. Ὁ καρχαρίας ὅμως τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν ἀφίνει νὰ τοῦ ξεφύγῃ οὔτε ἓν ἑκατομ-

*μύριον διὰ θέατρον Ἐθνικόν, μολονότι δὲν ἀρκεῖ αὐτὸ μόνον, χρειάζεται καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ κατάλληλος νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. Διότι παρ' ὅλον τὸν πομπώδη τίτλον τοῦ **Ἐθνικοῦ** Θεάτρου, δὲν παύει νὰ εἶνε θέατρον, ἄρα ἐπιχείρησις ἀπαιτοῦσα τὸν ἄνθρωπόν της τὸν πεπειραμένον, ἀλλὰ καὶ κάποιας ἀνωτέρας διανοήσεως. Ἀλλὰ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν δίδει τίποτε, ἀπ' ἐναντίας πέρνει καὶ αὐτὰ ποῦ ἀνήκουν δικαιωματικῶς εἰς τὰς Καλὰς Τέχνας δυνάμει νόμου. Θαυμάσια!*

ΔΙΚ.

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΚΥΚΝΟΥ

II

Αἱ περιοικίδες πόλεις, ὧν οἱ κάτοικοι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Κύκνου ἦσαν, κατὰ τὸν Ἡσίοδον, ἡ ***Ἄνθη***, ἐπικῶς καὶ ***Ἄνθεια***, κατὰ τὸ ***Πηνελόπη*** καὶ ***Πηνελόπεια***, ἡ ***πόλις τῶν Μυρμιδόνων***, ἡ ***κλειτὴ Ἰωλκός***, ἡ ***Ἄρνη*** καὶ ἡ ***Ἐλίκη***.

Καὶ πρότερον ἡ Ἄνθη ἢ Ἄνθεια ὀνομαζομένη, κατὰ τά εἰς Ἡσίοδον σχόλια τοῦ Γερμανοῦ Κ. Σίτλ, καὶ ***ποιήεσσα*** ἀπὸ τῆς ἐτυμολογίας, ἤτο ὁμώνυμος τῇ ἐν Μεσσηνίᾳ ***Ἀνθείᾳ***, ὀνομαζομένῃ ἐπίσης ***βαθυλείμῳ*** παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλιάδ. Ι, 151, 293). Ποῦ δ' ἔκειτο αὕτη; οὐδ' ἐξ εἰκασίας τις εἶπεν, ὡς λέγει ὁ Σίτλ. Ἀλλὰ πέριξ τοῦ Βόλου καὶ κατὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Παγασιτικοῦ κόλπου ἔχομεν προϊστορικοὺς συνοικισμοὺς ἐν Διμηνίῳ, Σεσκλῳ, Λεχωνίοις (λόφος Νεβεστίκι), ἀκροπόλει τῶν Παγασῶν-Δημητριάδος, Ἀμφαναῖς (Σορῷ) καὶ ἐντεῦθεν τοῦ ὅρμου Καδήραγα παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐπὶ κωνοειδοῦς βραχώδους λόφου βαθέως εἰσχωροῦντος εἰς τὴν θάλασσαν, ἐφ' οὗ λείψανα τειχῶν ἐκ μικρῶν ἀργῶν λίθων καὶ περιβόλου τῆς πόλεως παρὰ τὴν ἁμαξιτὸν ἐκ Βόλου εἰς Ἀλμυρὸν κεῖνται.

Ἐπίσης παρὰ τὸ Περσουφλὶ ἐπὶ λόφου ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ ὁποίου ἀναβρύει σπουδαία πηγὴ ὕδατος καὶ ἐπὶ λόφου μεταξὺ Σέσκλου καὶ Πιλὰφ-Τεπὲ ἐπιστεφομένου «***ὑπὸ μεγάλης ἀκροπόλεως ἐκ μικρῶν λίθων καὶ μικρᾶς κάτω πόλεως, ἤτοι δευτέρου περιβόλου, ἀναλόγου τῷ τῶν Ἀμφανῶν, μόλις ἤδη διακρινομένων***» (Ἀρβανιτόπουλος, ***Πρακτικὰ*** Ἀρχαιολ. Ἑταιρ. 1915, σ. 156-157).

Τὰ σημεῖα λοιπὸν ταῦτα, ὡς καὶ τὰ παρὰ τὸ χωρίον Σερατζὶ ΒΔ τοῦ Περσουφλὶ εἰς ἀπόστασιν ὥρας καί τι πλεῖον, εἰς τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ ὑπάρχωσι προϊστορικαὶ πόλεις πλησίον τῆς Ἰωλκοῦ, εἶναι τὰ ἄνω μνημονευθέντα. Ποῖαι δὲ πόλεις ἐν αὐτοῖς δύνανται νὰ ζητηθῶσι; Καὶ οἱ μὲν συνοικισμοὶ Διμηνίου καὶ Σέσκλου ἀπεδείχθησαν ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ κ. Τσούντα ὅτι εἶναι τοῦ νεολιθικοῦ καὶ χαλκοῦ αἰῶνος (1) Μὴ εὑρεθέντος δὲ οὐδενὸς ἴχνους μυκηναϊκοῦ συνοικισμοῦ ἐν αὐτοῖς ἀποκλείεται πᾶσα ἰδέα περὶ πόλεως, οἵαν ζητοῦμεν κατὰ τοὺς μυκηναϊκοὺς χρόνους. Ἐν Λεχωνίοις αὖθις ἐπὶ τοῦ λόφου «Νεβεστίκι» ὑπάρχει ἀκρόπολις ἐκ πολυγωνικῶν τειχῶν, ἥν ἄλλοι μὲν ἀπέδιδον τῇ ***Νηλείᾳ***, ἐσχάτως δ' ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος ἀποδίδει τῷ ***Ὁρμινίῳ*** (2). Καθ' ἡμᾶς τὸ ***Ὁρμίνιον*** τοῦ Στράβωνος δὲν συνταυτίζεται πρὸς τὸ ***Ὁρμένιον*** τοῦ Ὁμήρου ἀναφερόμενον μετὰ τοῦ Τιτανίου καὶ Ἀστερίου. (3). Τὰ Πολυγωνικὰ δὲ τείχη μηνύουσιν ἀκρόπολιν καὶ πόλιν προϊστορικήν· ἂν δὲ κατῳκεῖτο καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, τοῦτο ἐξεταστέον δι' ἀνασκαφῆς. Συνεπῶς τὰ ἐρείπια ταῦτα δύνανται ν' ἀνήκωσιν εἰς μυκηναϊκήν τινα πολίχνην, ἐκ τῶν περιοικίδων τῆς Ἰωλκοῦ, ἀδιάφορον δὲ ἂν ἐκαλεῖτο Νήλεια, ἢ Ὁρμίνιον ἤ τις τῶν παρ' Ἡσιόδῳ ἀναφερομένων.

Ἐν δὲ τῇ ἀκροπόλει τῶν ***Παγασῶν*** καὶ ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῶν αὐτὸς ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἐβεβαίωσε καὶ ἀνεῦρεν ἴχνη προϊστορικῶν συνοικισμῶν. (3) Τὰ δὲ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Σοροῦ ἐρείπια ἀκροπόλεως καὶ πόλεως, κωνοειδοῦς ἐπιστεφομένου κατὰ τὴν κορυφὴν ὑπὸ μονήρους δράχου, ἅπαντες οἱ νεώτεροι ἀπὸ τοῦ Leake

(1) Χ. Τσούντας, ***Αἱ προϊστορ. ἀκροπ. Διμηνίου καὶ Σέσκλου***, 1908, σ. 29 -30.

(2) Ὁ Στράβων. Θ' 438, 18. συγχέει τὸ Ὁρμένιον μετὰ τοῦ Ὁρμινίου ὑπὸ τὸ Πήλιον, διότι κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Ὁμήρου τὸ Ὁρμένιον ἦτο ὑπ' Εὐρυπύλῳ μετά τοῦ Ἀστερίου καὶ Τιτανίου· εἶχε δὲ καὶ Ὑπέρειαν κρήνην διάφορον τῆς τῶν Φερῶν. Ἀλλαχοῦ θὰ ἐκθέσωμεν τὸ πρᾶγμα ἐκτενέστερον. Ἐγράψαμεν δὲ περὶ τούτου καὶ ἐν τῇ ἐφημ. ***Θεσσαλία*** Βόλου 7 Φεβρ. 1912 ἀρ. φύλ. 3732.— Πρβλ. Ἀρβανιτοπούλου ***Πρακτικὰ*** Ἀρχ. Ἑταιρ. 1915, σ. 134-135 ἔνθα συγχέει τὰς δύο ὁμωνύμους ταύτας πόλεις (2) Πρακτικὰ Ἀρ. Ἑτ. 1915 σ. 134.

(3) Ἀρβανιτόπουλος ***Πρακ.*** Ἀρχ. Ἑτ. τὸ 1900 σ. 212-213.

μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἀποδίδουσι συνήθως ταῖς ***Ἀμφαναῖς***, πόλει ἥν πρώτην ὁ Σκύλαξ κατονομάζει ὡς ἀνήκουσαν τῇ Πελασγιώτιδι τῆς Θεσσαλίας. Ἑπομένως δύναται ἡ πόλις αὕτη νὰ θεωρηθῇ προϊστορική. Ὁ δὲ ἐντεῦθεν τοῦ Καδήραγα ὅρμος μεταξὺ τούτου καὶ τῶν Ἀμφανῶν (Σοροῦ) ὅμοιος λόφος, ἐφ' οὗ προϊστορικὰ ἐρείπια, ἀνήκει ὁμοίως εἰς προϊστορικὴν πολίχνην μίαν τῶν παρ' Ἡσιόδῳ ἀναφερομένων, τὴν ***Ἄνθειαν*** ἴσως ἢ τὴν ***Ἐλίκην***. Ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἀνέσκαψεν αὐτόθι δοκιμαστικῶς. Ἀγνοοῦμεν ὅμως τὰ εὑρήματα αὐτοῦ.

Ὑπολείπεται ἤδη νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ***πόλεως Μυρμιδόνων***. Καὶ ὁ Ὅμηρος ἀνωνύμως ἀναφέρει αὐτὴν ἐν ***Ὀδυσσείᾳ*** (δ, 9) «***Μυρμιδόνων ποτὲ ἄστυ***»· ἀλλαχοῦ δὲ ὁ Ὅμηρος καλεῖ αὐτὴν ***Φθίαν***. Κατὰ δὲ τὰ σχόλια τοῦ Σίτλ: «***ἅπας γὰρ ὁ δῆμος μίαν καὶ μόνην ἀγοράν, ὅπου πάντα τὰ πολιτικὰ διαπράσσονται, εἶχεν***». Ἐλέγετο δὲ καὶ τότε ὡς καὶ νῦν λέγομεν: ***εἰς τὴν πρωτεύουσαν*** καὶ ἐννοοῦμεν τὰς Ἀθήνας, ἢ ἐὰν εἴπῃ ξένος: ***εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῶν Ἑλλήνων***, ἐννοοῦμεν τὴν πόλιν Ἀθηνῶν κ.λ.π. Τότε πρωτεύουσα, κατὰ τὰ ἔπη, ἦν ἡ ***Φθία*** τῶν Μυρμιδόνων, ποῦ δ' αὕτη ἔκειτο; Οὐδεὶς μέχρι τοῦδε εἶπε θετικόν τι, ἀλλὰ πάντες ἐξ εἰκασίας. Οὕτω ὁ Leake, νομίζομεν, πρῶτος ἐθεώρησε τὴν Φάρσαλον ὡς τὴν ὁμηρικὴν Φθίαν. Ὁ δὲ Staïchlin ἐν εἰδικῇ μονογραφίᾳ περὶ τῶν Ὑποπλακίων Θηβῶν ἐθεώρησε τὴν Φάρσαλον ὡς τὴν ὁμηρικὴν ***Φθίαν***, ἐξ ἧς ὁρμώμενος ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπολιόρκησε καὶ κατέστρεψε τὴν πόλιν τοῦ Ἠετίωνος ***Θήβην ὑποπλακίην***. (1) Ὁ δὲ κ. Ἀρβανιτόπουλος μὴ παραδεχόμενος τὴν θεωρίαν ταύτην τοῦ Stächlin νομίζει ὅτι ἡ Ὁμηρικὴ ***Ἑλλὰς*** ἔκειτο ἐν ᾗ θέσει ὕστερον ἡ ***Φάρσαλος***, μετονομασθεῖσα οὕτω (1).

Ὅτι μὲν ἡ μεταβολὴ ὀνομάτων πόλεων συχνάκις κατὰ τὴν ἀρχαιότητα συμβαίνει, οὐδεὶς ἀντιλέγει· ὅτι δὲ ἡ Ἑλλὰς τοῦ Ὁμήρου δὲν δύναται νὰ βεβαιωθῇ ἐν Φαρσάλῳ μαρτυρεῖ ὁ Στράβων λέγων ὅτι οἱ Φαρσάλιοι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐδείκνυον τὰ ἐρείπια τῆς Ἑλλάδος εἰς ἀπόστασιν 60 σταδίων ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν πόλεως, ἐνῷ οἱ Μελιτειεῖς τοὐναντίον ἀντιποιούμενοι τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ ἑαυτῶν χώρᾳ ἐδείκνυον τὰ ἐρείπια τῆς Ἑλλάδος εἰς ἀπόστασιν ***δ***κτὼ σταδίων ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν πόλεως. Καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἤδη πολλαὶ πόλεις ἐφιλοδόξουν νὰ ἐπιδεικνύωσιν ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν τὰ ἐρείπια τῆς πάλαι μητροπόλεως καὶ ἐπωνύμου τῆς χώρας, δὲν εἶναι εὔκολον σήμερον δι' εἰκασιῶν καὶ ἀμφιβολιῶν νὰ ὁρίσωμεν πόλιν προϊστορικὴν ἄνευ ἰδίως ἐγγράφων μνημείων. Τὸ πιθανὸν δὲν εἶναι βέβαιον. Ἀλλὰ ἡ Κρεμαστὴ Λάρισσα ἠδύνατο ν' ἀντιποιηθῇ τὴν θέσιν τῆς πρωτευούσης τοῦ Ἀχιλλέως, διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ Πηλεὺς εἰς τὸν Σπερχειὸν ποταμὸν ὡς ἐπιχώριον Θεὸν εὔχεται ἑκατόμβην, ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς ἤθελεν ἐπιστρέψῃ σῶος, διὸ καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς χαλκοῖς νομίσμασιν αὐτῆς ἀπετύπωσεν ἐπὶ τῆς προσθίας ὄψεως τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ἐπὶ δὲ τῆς ὀπισθίας τὴν μητέρα αὐτοῦ Νηρηΐδα Θέτιν καθημένην ἐπὶ ἱπποκάμπης καὶ κομίζουσαν τὰ ὅπλα εἰς τὸν Ἀχιλλέα (1).

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Ν. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

(1) Friedrich Stächlin, Das Hypoplakische Theben, Eine Sagenverschiebung bei Homer, München 1907.

ΣΑΡΑ ΜΠΕΡΝΑΡ

Ἐκ τῶν ἀπειραρίθμων ἐπεισοδίων ἑξηκονταετοῦς θεατρικοῦ βίου τῆς Σάρας Μπερνὰρ δύναταί τις νὰ ἐξάρῃ τὸ ἐν Ἀθήναις ἀπρόοπτον κατὰ τὸ 1905 ἐπισυμβὰν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπὸ τοῦ Δημοτ. Θεάτρου διδασκαλίας τῆς «Φαίδρας» καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπεισοδίου ἀνεπήδησαν δύο μεγάλαι ἀλήθειαι περὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀλησμονήτου ἐκείνης τραγῳδοῦ: τοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐλαβοῦς ἀναμνήσεως τοῦ Ἕλληνος δευτέρου συζύγου της Ἀρ. Δαμαλᾶ.

Ὁ τελεῖος κατηρτισμένος θίασος τῆς τραγῳδοῦ πρὸς ἀναπαράστασιν ἀρχαίων ἔργων ἔδιδε τὴν δευτέραν ἑσπέραν μετὰ τὴν «Κυρίαν μὲ τὰς Καμελίας» τοῦ Δουμᾶ, τὸ καθαρῶς ἀρχαϊκὸν Ἑλληνικὸν ἔργον ἢν «Φαίδραν» κατὰ τὴν τελείαν διασκευὴν τοῦ Ρακίνα. Τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν παραδόξως, διὁσους ἀγνοοῦν τὴν νοοτροπίαν του, δὲν ἔσπευσε νὰ παραστῇ σύσσωμον, ἀλλὰ δι' εὐαρίθμων ἀντιπροσώπων τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης. Τὸ θέαμα τῶν χαινόντων θεωρείων ἰδίως, ἐνέπλησσεν ἀγανακτήσεως τὴν ψυχὴν τῆς Μεγάλης Σάρας καὶ δὴ προκειμένου περὶ τῆς

(1) Α. Σ. Ἀρβανιτόπουλος, ἐν ***Πρακτικοῖς*** Ἀρχ. Ἑταιρ. 1915, σ. 196 — 197.

(2) Τὸν τύπον τῶν χαλκῶν νομισμάτων τῆς Κρεμαστῆς Λαρίσης ἀπετύπωσεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπὶ τῶν διδράχμων καὶ δραχμῶν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'.

«Φαίδρας» καὶ ἐξεστόμισε κατὰ τὸ πρῶτον διάλειμμα τὴν φράσιν «C'est un public abominable». Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην παρευρίσκετο ἡ μικρὰ θυγάτηρ τοῦ ἀειμνήστου Γαβριηλίδου (νῦν κυρία Συνοδινοῦ), ἥτις μετέφερεν εἰς τὰς στήλας τῆς «Ἀκροπόλεως», τὸ δεινὸν κατὰ τῆς Ἀθηναϊκῆς καλαισθησίας πλῆγμα. Ὁ τύπος ὁλόκληρος ἐξεστράτευσε παρ' ὅλον τὸν ἄχρι τῆς χθὲς θαυμασμόν του κατὰ τῆς μεγάλης τραγῳδοῦ, ἐδέησε δ' ὅπως καταπραϋνθῇ ἡ ἐγερθεῖσα λαῖλαψ νὰ φανῇ ὡς ἀπὸ μηχανῆς Θεὸς ὁ διευθυντὴς τῆ γαλλοφώνου ὁ «Ταχυδρόμος τῆς Ἀνατολῆς» κ.Δ. Ζωγραφίδης, ὅστις ἔσπευσε καὶ ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τῆς ἀγνοούσης σχεδὸν τὴν ἔκτασιν τοῦ ἐγερθέντος σκανδάλου τραγῳδοῦ, ἥτις δι' αὐτογράφου ἐπιστολῆς ἐς τῇ ὁποίᾳ ἐξέφραζε τὸν μύχιον θαυμασμόν της πρὸς τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα κατώρθωσε νὰ κοπάσῃ τὴν ἐκ μανεῖσαν ἀγανάκτησιν τοῦ κοινοῦ. Τὸ ρηθὲν αὐτόγραφον, οὗτινος δημοσιεύομεν τὸ πρωτότυπον ἔχει οὕτως

Αἱ Ἀθῆναι εἶναι ὁ ὡραιότερος τόπος τοῦ κόσμου. Ὁ τόπος τῶν ἡρώων, τῶν καλλιτεχνῶν καὶ τῆς ποιήσεως.

ΣΑΡΑ ΜΠΕΡΝΑΡ

Ἡ γραφή της ταχεῖα καὶ τεταραγμένη ἐπρόδιδεν τὴν στερρὰν ἐκείνην βούλησιν ριζικῆς οὕτως εἰπεῖν διαψεύσεως, χωρὶς κἂν νὰ θελήσῃ νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Κοινοῦ ἐπιδειχθεῖσαν ἀδιαφορίαν δι' ἔργον καθαρῶς ἀρχαϊκὸν Ἑλληνικόν.

Πλὴν τούτου ἡ ἐσπευσμένη γραφὴ προεκλήθη καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ Ἀθηναῖος δημοσιογράφος προσεπάθει τὴν ἐξεύρεσιν τῆς συνδιαλλαγῆς, ἡ μεγάλη τραγῳδὸς παρεσκευάζε διὰ τῶν πλαστικῶν ἐκείνων δακτύλων της ὡραίους στεφάνους ἀπὸ βιολέτας τοῦ Ὑμηττοῦ διὰ νὰ τοὺς καταθέσῃ εἰς τὸν τάφον τοῦ κοιμωμένου ὑπὸ τὸ ἀθηναϊκὸν χῶμα ἀλησμονήτου συζύγου της, τοῦ Ἀρμάνδου—Ἀριστείδου της...

***

Ὅταν ἐνυμφεύθη τὸν Δαμαλᾶν, κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἱεροτελεστίας, ἔπρεπε ν' ἀνταλλαγοῦν τὰ δακτυλίδια. Ἀλλ' οἱ μελλόνυμφοι δὲν εἶχαν σκεφθῇ τὴν λεπτομέρειαν αὐτήν. Διὰ νὰ μὴ ἀναβληθῇ ἡ ἱεροτελεστία, κάποια κυρία ἐκ τῶν κεκλημμένων προσέφερε τὴν βέραν της καὶ ὁ γάμος ἔγινε μὲ ἕνα δακτυλίδι.

***

Μίαν ἡμέραν ἡ ἔνδοξος τραγῳδὸς ἔλαβε μίαν ἐπιστολὴν ἡ ὁποία τὴν ἐκάλει νὰ μεταβῇ εἰς ἕνα γνωστὸν συμβολαιογράφον διὰ μίαν κληρονομίαν. Ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς δισταγμοὺς ἡ Σάρα ἀπεφάσισε καὶ μετέβη εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν συμβολαιογράφον, ὁ ὁποῖος τῆς παρέδωσεν ἕνα φάκελλον ἐσφραγισμένον μὲ βουλοκέρι.

Ἡ Σάρα τὸν ἤνοιξεν ἀμέσως καὶ ἀνέγνωσε:

«Κυρία, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὅτι ἐκληρονομήσατε τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς Ραχήλ».

***

Πρὸ ἐτῶν, κάποιος Παρισινός, βαρυνθεὶς ν' ἀκούῃ καὶ νὰ διαβάζῃ καθημερινῶς τὸ ὄνομα τῆς «Μεγάλης Σάρας» δὲν ἐπῆρε ὄστρακον νὰ τὴν ἐξοστρακίσῃ, ὅπως ὁ παλαιὸς Ἀθηναῖος, ποῦ εἶχε βαρυνθῆ ἐπίσης ν: ἀκούῃ δίκαιον τὸν Ἀριστείδην. Ἐπῆρεν ἁπλῶς τὰ μάτια του καὶ ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὰ ἀκατοίκητα μέρη τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἤλπιζε πλέον νὰ μὴ ἀκούσῃ τὸ ἐνοχλητικὸν ὄνομα.

Καθ' ἣν ὥραν ὅμως τὸ καραβάνι, τοῦ ὁποίου μετεῖχεν, ἔφθασε πρὸ τῆς ἀμμώδους ἐκτάσεως τῆς Ἐρήμου, ὁ ὁδηγὸς τῆς συνοδείας ἀνέκραξεν ἔξαφνα:

— Ἰδού, κύριοι, ἡ Μεγάλη Σα (ἁ) ρα!

— Κα' ἐδῶ ἀκόμη ἡ Μεγάλη Σάρα; ἐστέναξεν ὁ δυστυχὴς Παρισινός.

Καὶ κατέπεσεν ἄπνους.

***

Ἡ Σάρα Μπερνὰρ εἶχε γράψει κάποτε ἕνα παραμῦθι, τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ παραμῦθί της.

Εἰς τὸ παραμῦθι αὐτὸ ἕνα κοριτσάκι ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον καί, ὅπως συμβαίνει συνήθως εἰς τὰ παραμύθια, ᾗ Μοῖρες φέρνουν εἰς τὸ νεογέννητον τὰ πλούσια δῶρά των.

—Θὰ γίνῃς βασίλισσα. Ἰδού τὸ σκῆπτρον σου!

—Ἰδού τὸ Στέμμα σου!

—Ἰδού τὰ διαμαντικά σου!

Τελευταία παρουσιάσθη, ἔξαλλος ἀπὸ θυμόν, ἡ Μοῖρα, τὴν ὁποίαν εἶχον λησμονήσει νὰ προσκαλέσουν. Καί, ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦσε πλέον νὰ ἀφαιρέσῃ ὅσα εἶχαν χαρίσει αἱ ἄλλαι ἀδελφαί της, ἐπρόσθεσεν:

—Τὸ σκῆπτρον σου θὰ εἶνε ἀπὸ χρυσωμένον ξύλο. Τὸ στέμμα σου ἀπὸ καρτόνι. Τὰ διαμαντικά σου ἀπὸ γυαλί. Θὰ γίνῃς ἠθοποιός.

Καὶ ἔγινεν! Ἀλλὰ πόσαι βασίλισσαι δὲν ἐζήλευσαν τὴν δόξαν της;

***

Μετὰ τὸν θάνατόν της ἐξετέθησαν πρὸς πώλησιν εἰς τὸ Παρίσι τὰ ἔπιπλα καὶ καλλιτεχνήματα, τὰ ὁποῖα τῇ ἀνῆκον. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον πλεῖστα γλυπτικὰ καὶ ζωγραφικὰ ἔργα, παριστῶντα τὴν μεγάλην τραγῳδόν, ἄφθονα κοσμήματα θεατρικά, βιβλία μὲ ἀφιερώσεις ἰδιοχείρους τῶν συγγραφέων, πολυτελῆ ἔπιπλα καὶ ἰδίως περσικοὶ τάπητες καὶ μερικὰ ἔργα γλυπτικὰ τῆς ἰδίας καλλιτέχνιδος.

***

Ἡ Μπερνὰρ ἔγραψεν ἓν δρᾶμα μονόπρακτον «Τὸ παιδὶ τοῦ ἄλλου». Ἦτο δὲ καὶ τεχνοκρίτρια. Τὴν πρώτην κριτικήν της ἐδημοσίευσε τῷ 1879 διὰ τὸν ζωγράφον Λεπὸζ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐκθέσει ἓν ἔργον του εἰς τὸ Σαλὸν τοῦ ἔτους ἐκείνου. Ἰδού ἓν χαρακτηριστικὸν ἀπόσπασμα τοῦ ἄρθρου: «Ὁ νεαρὸς οὗτος ζωγράφος, ἐξέθεσε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὴν προσωπογραφίαν μιᾶς γνωστῆς ἠθοποιοῦ, ἥτις πραγματικῶς εἶνε λίαν ἐνδιαφέρον ἔργον. Ἡ τραγῳδὸς παριστάνεται εἰς προφίλ, καθισμένη, ἀτενίζουσα ἕνα ἀγαλματάκι τοῦ Ὀρφέως. Ἡ προσωπογραφία εἶνε θαυμασία. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ εἴπῃ μιὰ μουσικὴ συμφωνία εἰς λευκόν. Ὁ κ. Λεπὸζ ὡρισμένως θὰ καταλάβῃ μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας θέσεις εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς συγχρόνου ζωγραφικῆς». Ἴσως δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραλειφθῇ, ὅτι ἡ προσωπογραφία παριστανε τὴν ἰδίαν τεχνοκρίτριαν—τὴν Σάραν Μπερνάρ.

Αὐτόγραφον τῆς Σάρας Μπερνάρ.

ΑΙ ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΕΣ

Εἰς τὸ Παρίσι ἐκηδεύθη ἡ μεγαλειτέρα Γαλλὶς ἠθοποιός, ἡ Σάρα Μπερνάρ.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἔπαιξεν ἡ μεγαλειτέρα Ἑλληνὶς τραγῳδός, ἡ Εὐαγγελία Παρασκευοπούλου.

Τηρουμένων τῶν ἀποστάσεων, καλλιτεχνικῶν καὶ ἐθνολογικῶν, τὰ δύο αὐτὰ ὀνόματα συμπίπτουν διὰ πολλοστὴν φοράν·

Εἰς τὸ Παρίσι ἐν δημοπρασίᾳ πωλοῦνται τὰ πράγματα τῆς Μπερνὰρ διὰ νὰ πληρωθοῦν τὰ χρέη της.

Ἐν Ἀθήναις ἐμφανίζεται ἐπὶ σκηνῆς ἡ Παρασκευοπούλου, ἡ ἀποκληθεῖσα «Ἑλληνὶς Σάρα Μπερνὰρ», διὰ νὰ ἐκδώσῃ τὴν βιογραφίαν της καὶ προσπορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Καὶ αἱ δύο εἶδον ἡμέρας δόξης, ἀλλ' ὅταν ἀπεσύρθησαν τῆς σκηνῆς, ἦσαν πτωχαί.

Εἶνε γνωστὸν τὸ χαρακτηριστικὸν ἀνέκδοτον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν ἡ Σάρα Μπερνὰρ εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὰς Ἀθήνας. Κάποιος θεατρικὸς φίλος τῆς κ. Παρασκευοπούλου — ἡ ὁποία ἔπαιζε τότε εἰς τὰς Πάτρας—τῆς ἔγραψε, συνιστῶν ὅπως ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας καὶ ἴδῃ τὴν Σάραν παριστάνουσαν.

Καὶ ἡ Παρασκευοπούλου ἀπήντησεν:

«Ἂς ἔλθῃ αὐτὴ ἐδῶ.»

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἀνέκδοτον, πρώτην φορὰν ἤδη δημοσιευόμενον.

Εἰς τὸ ἀναγνωστήριον τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς φυλλομετροῦσα κάποιο βιβλίον ὅταν μὲ πλησιάζει καὶ μὲ σκουντᾶ μία ἡλικιωμένη κυρία. Ἦτο ξεσκούφωτη, φοροῦσε πρεσβυωπικὰ γυαλιὰ καὶ εἶχεν ἐμπρός της ἕνα παλαιὸν τόμον τῆς «Ἀκροπόλεως». Ἦτο ἡ Εὐαγγελία Παρασκευοπούλου.

— Πῶς ἐδῶ; τὴν ἠρώτησα.

— Ξεφυλλίζω φύλλα παλαιῶν ἐφημερίδων. Θέλω νὰ ἴδω τί ἔγραφαν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ γιὰ μένα, γιατὶ θὰ ἐκδώσω τὴν βιογραφία μου.

—Ἀκριβῶς πρὶν ἔλθω ἐδῶ, εἶδα τὴν Illustration μὲ εἰκόνας τῆς ἀποθεωτικῆς κηδείας τῆς Σάρας Μπερνὰρ καὶ σὲ θυμήθηκα.

— Βέβαια ἐκεῖ ἐκτιμοῦν μία καλλιτέχνιδα, ἐνῷ ἐδῶ οὔτε ξέρουν ἂν ζῶ ἀκόμα.

Καὶ μοῦ διηγήθη μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν ἀφέλειαν ποῦ τὴν διακρίνει, τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον.

—Ὅταν ἦλθεν ἡ Σάρα Μπερνὰρ στὰς Ἀθήνας, ἔγινε πολὺς λόγος γιὰ τὴ κόκκινη ρόμπα ποῦ φοροῦσε στὸ ξενοδοχεῖο τῆς Μ. Βρεττανίας, γιὰ τὸ σκυλάκι της ποῦ εἶχε μαζῆ της ὅταν ἐπῆγε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τάφο τοῦ Δαμαλᾶ· γιὰ κάθε τί ἔγραψαν οἱ ρέπορτερ. Διωργάνωσαν μάλιστα μίαν ἐκδρομὴν οἱ θαυμασταί της, εἰς Ἐλευσῖνα, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν τόπον τῶν ἱερῶν μυστηρίων. Μετὰ τὸ γεῦμα τὸ παρατεθὲν πρὸς τιμήν της καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον ἔρρευσε ρητινίτης ἄφθονος, ἡ συντροφιὰ μετέβη εἰς τὰς ἀρχαιότητας, ὅτε ὁ γνωστὸς λόγιος κ. Δ. βηματίζων ὄπισθεν, τὴν εἶδε νὰ σκύβῃ καὶ νὰ γονατίζῃ ἐνώπιον ἑνὸς ἀγάλματος. Συγκεκινημένος ἀπὸ τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν τοῦ θαυμασμοῦ τῆς ἐνδόξου καλλιτέχνιδος, ἐπλησίασεν. Ἡ Σάρα εἶχε γονατίσῃ διὰ νὰ... δέσῃ τὴν καλτσοδέτα της. Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ὥρα ἐγώ, ἡ Σάρα Μπερνὰρ τῆς Ἑλλάδος ὅπως μὲ ἔλεγαν, κλεισμένη σὲ μιὰ καμαροῦλα τοῦ ξενοδοχείου ἔπλενα σὲ μιὰ λεκάνη τῆς κάλτσες μου, διότι δὲν μοῦ ἐπερίσσευαν χρήματα διὰ νὰ τὰ δώσω στὴν πλύστρα... Διὰ τὰς ξένας, θαυμασμός· διὰ τὴν Ἑλληνίδα ἠθοποιὸν ἔπρεπε νὰ εὑρεθῇ ἕνας ξένος ἀρχαιολόγος, ὁ Λόνλιγκ, ὅστις ὀλίγον πρὶν πεθάνῃ κρατοῦσε ἕνα ἀγαλμάτιον λέγων «Νὰ ἡ Εὐαγγελία σας...».

Ἐσιώπησεν ἡ Ἑλληνὶς καλλιτέχνις μὲ ὑγρὰ τὰ ἐκφραστικὰ μάτια. Ἐσιώπησα κ' ἐγώ.

Σὲ λίγο ἐδιαβάζαμε, ἐγὼ τὸ βιβλίο μου καὶ αὐτή μία κριτικὴ διὰ τὸ παίξιμό της τοῦ 1892.

Δ. Κ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

I

Στὸ σαλόνι
ὁλομόνη
συλλογιέται
Τοὺς λυγμοὺς της
τοὺς παλμοὺς της
ἀφιγκριέται...

II

Μάτια μαῦρα
χείλη λαῦρα
περιμένει
στὸ φιλί τους
στὴ πνοή τους
γητεμένη...

III

Τὸ σαλόνι
μῦρο ἀπλώνει
Κι' ἀγκαλιάζει
τὴ γλυκάδα
κ' ἐμμορφάδα
ποῦ φωλιάζει

IV

στὴν ἀγνὴ
λευκὴ ψυχή των
Καὶ φαντάζει
ὡριοστόλιστο
λιμάνι
σὰν γιορτάζει.

V

Στὸ σαλόνι
Εἶνε μόνοι
ἀγκαλιασμένοι
πῶς βραδυάζει
σκοτεινιάζει
λησμονοῦνε

VI

Χρυσὲς ὧρες
τρελλὲς κόρες
στὸν χορόν των
Χρυσοφαίνουν
Καὶ μακραίνουν
τ' ὄνειρό των...

ΑΘΗΝΑ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΤΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

Φάρσα καὶ ὑπερέττα. Ἰδοὺ τὰ κυριαρχήσαντα κατὰ τὴν ἐφετεινὴν περίοδον θεατρικὰ εἴδη. Τὸ δρᾶμα πάσχει ἀπὸ ἀναιμίαν, ἡ ἐπιθεώρησις ἀπὸ ἐξάντλησιν. Τὸ κοινὸν ὄχι καὶ πολὺ πρόθυμον διὰ νὰ πληροῖ τὸ θέατρον πληρῶνον 25 δρ. διὰ μίαν θέσιν καὶ 35 διὰ μίαν καρέκλαν.

Εἰς τὸ θέατρον Κυβέλης ἐδόθησαν δύο πρωτότυπα ἔργα μὲ ξενικὰ ὀνόματα. Ἡ «Μαριτάνα» καὶ ἡ «Ντονάτα» τὸ πρῶτον δρᾶμα ἐλαφρόν, τό δεύτερον κοινωνικὸν μὲ «θέσιν».

Ὁ κ. Ξενόπουλος γράφων θεατρικὰ ἔργα ἔχει πάντοτε ὑπ' ὄψει του τοὺς ἠθοποιοὺς ποῦ θὰ τὰ παίξουν καὶ ἰδίως τὴν κ. Κυβέλην. Εἶνε ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἔργον του. Δὲν πραγματεύεται θέμα τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ μελέτην καὶ ἀναμένει τις ἀπὸ τὸν συγγραφέα νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἰδέας του καὶ νὰ δώσῃ μίαν λύσιν ἱκανοποιητικὴν ἢ ἔστω συζητήσιμον. Ἐπροτίμησε νὰ δώσῃ εὐκαιρίαν εἰς τὴν κυρίαν Κυβέλην νὰ ἐμφανισθῇ εἰς ἕνα ρόλον χαριτωμένον, παιγνιώδη, ἀφελῆ καὶ ἔγραψε μίαν κομεντὶ εἰς τὴν ὁποίαν οὔτε τὰ δραματικὰ στοιχεῖα, οὔτε τὰ κωμικὰ εἶνε ἐπαρκῆ. Μία κόρη πρὸ δωδεκαετίας συνεδέθη μὲ ἕνα Λὸν Ζουάν, ὅστις τὴν ἐγκατέλειπεν ἀφοῦ τὴν κατέστρεψε. Συνήθης ἱστορία. Εἶνε τώρα αὐτὸς ὑπανδρευμένος μὲ μίαν ὑπερβολικὰ κουτὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία ζητεῖ διὰ τῆς ἐφημερίδος μίαν dame de compagnie. Τυχαίως ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὴν θέσιν αὐτὴν ἡ παλαιὰ ἐρωμένη τοῦ ἀνδρός της, ὅστις ἐποφθαμιᾷ καὶ πάλιν τὸ ἐγκαταλειφθὲν θήραμα, ἀλλ' αὐτὴ τὸν βασανίζει μὲ τὸν διαβολικώτερον τρόπον καὶ ὅταν τὸν βλέπει νὰ τὴν ποθεῖ πολύ, αὐτὴ διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ ἀφοῦ τὸν κάμνει νὰ ζηλοτυπῇ, νυμφεύεται ἕνα φίλον του.

Ὁ κ. Ξενόπουλος καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ δεικνύει τὰ γνωστὰ ἤδη ὡς ἐμπείρου θεατρικογράφου προτερήματα εἴς τε τὴν ἀρχιτεκτονικήν, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἔργου καὶ εἰς τὸν διάλογον. Ἐνίοτε μόνον παρατηροῦνται ἐξεζητημέναι αἱ ἐμφανίσεις καὶ ἀδικαιολόγητοι αἱ ἐξαφανίσεις τῶν προσώπων, ἐπίσης δὲ ἀφύσικος ἡ μὴ ἀναγνώρισις τῆς Μαριτάνας (= Μαρίας) ὑπὸ τοῦ Δήμη (τράκη), ὡς καὶ τὸ μάθημα τῆς γεωμετρίας· ἠμποροῦσε κάτι χρησιμώτερον νὰ μάθῃ ἡ πολὺ περισσότερα ἄλλως τε γνωρίζουσα ἀπὸ τὴν οἰκοδιδάσκαλον κυρία. Ὁ ρόλος τοῦ οἰκογενειακοῦ φίλου ἄχρους καὶ ἄχαρις.

Ἠμφισβητήθη ἂν τὸ ἔργον εἶνε πρωτότυπον ἢ μετάφρασις. Ὁ κ. Ξενόπουλος μὴ ὢν ποτὲ εὐχαριστημένος ἀπὸ τοὺς κριτικούς του παίζει καὶ ἐκτὸς σκηνῆς φάρσες, παρουσιάσας ἄλλοτε ἓν ξένον ἔργον ὡς ἰδικόν του. Ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ κόλπα δὲν στέκουν εἰς σοβαροὺς συγγραφεῖς καὶ μάλιστα ἐπαναλαμβανόμενα. Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ἡ «Μαριτάνα» εἶνε πρωτότυπον ἔργον. Ἀλλά καὶ ἂν ἦτο μίμησις, ὁ συγγραφεὺς ἔχει δώσει τόσον πολὺ τὸ προσωπικόν του ὕφος, ὥστε νὰ μὴ θεωρηθῇ μετάφρασις. Ἀλλ' εἰς κριτικός του ἐπεφυλάχθη νὰ τὸ κρίνῃ ἀπαιτήσας νὰ βεβαιώσῃ ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ λόγῳ τιμῆς ἂν εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἰδικόν του. Ἄλλου εἴδους ἀξίωσις αὐτὴ πάλιν, μετέχουσα καὶ κάποιας κριτικῆς ἀνανδρίας. Διὰ νὰ κρίνῃ τις ἓν ἔργον πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἂν εἶνε πρωτότυπον ἢ μετάφρασις, δηλαδὴ διὰ νὰ κουρελιάσῃ τὸν συγγραφέα ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, διὰ νὰ εἰρωνευθῇ τὸν μεταφραστὴν ἐν τῇ δευτέρᾳ. Ὥστε τὸ ἔργον δὲν παίζει κανένα ρόλον, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως. Κύριε ἐλέησον!

Ἡ κ. Κυβέλη χαριτωμένη, μὲ κάποιαν τάσιν νὰ καταστήσῃ τὸν ρόλον της εὐθυμότερον ἴσως τοῦ δέοντος. Ἡ δ. Γαϊτανάκη ὡς σύζυγος πολὺ καλή, μὲ καταφανῆ τὴν προσπάθειαν νὰ μιμῆται τὴν κ. Κυβέλην.

* * *

Ὁ κ. Ροδοκανάκης τῆς γνωστῆς ἐν Μασσαλίᾳ ἐγκρίτου οἰκογενείας, πρῴην ἔφεδρος ὑπίλαρχος, εἶχε δώσῃ πρὸ διετίας εἰς τὸ αὐτὸ θέατρον τὴν «Ἀμπάρα». Ἡ «Ντονάτα» εἶνε τὸ δεύτερον, ἀνώτερον εὐτυχῶς τοῦ πρώτου. Ἡ Ντονάτα εἶνε μία ἀφελὴς νησιωτοποῦλα, σύζυγος ἑνὸς πρῴην μαουνιέρη καὶ ἐφοπλιστοῦ, ὅστις ἐπλούτισε χάρις εἰς τὸ ναυάγιον τοῦ ἀτμοπλοίου του, τὸ ὁποῖον συνενοήθη νὰ καταποντίσουν διὰ νὰ λάβῃ ὑπέρογκον ἀποζημίωσιν. Διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς ἀριστοκρατικοὺς κύκλους, ἐπωφελεῖται τῆς εὐμορφιᾶς τῆς γυναικός του καὶ ζῇ μίαν ψεύτικη καὶ ἀνήθικη ζωή. Ἡ Ντονάτα κατὰ βάθος εἶνε ἠθική, ἀλλ' ἀπὸ διετίας παρεσύρθη ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ὅστις πάλιν ἐτυφλώθη ἀπὸ τὴν φιλοδοξίαν τῆς ἀναδείξεως. Ἀποκτᾷ ἐρωμένον, τὸ ἴδιον κάμνει καὶ ὁ σύζυγος μὲ μίαν χήραν. Ἀλλ' ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς του παραμένει ἡ παλαιὰ ἀντίληψις τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς καὶ ἐξανίσταται ὅταν βλέπει ὅτι αὕτη προσβάλλεται. Διώχνει τὴν Ντονάταν, ἀλλ' ἐμφανίζεται ὡς ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ὁ νομιζόμενος ὡς πνιγεὶς ὑποπλοίαρχος, ἡ Ντονάτα ἐκμεταλλεύεται τὸ ἀπρόπτοον αὐτό, ἀπειλεῖ τὸν σύζυγόν της μὲ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ναυαγίου καὶ ἀποσοβεῖται τὸ διαζύγιον.

Εἶναι τὸ ἔργον ἓν δυνατὸν κτύπημα κατὰ τῆς μεγαλομανίας τῶν νεοπλούτων, οἵτινες διὰ παντὸς ἀθεμιτου μέσου ἀνερχόμενοι παρ' ἀξίαν εἰς ἀνώτερον ἐπίπεδον χάνουν τὴν ἀντίληψιν τῆς τιμιότητος. Δύο χαρακτῆρας ἔχει τὸ ἔργον αὐτό. Τὸν σύζυγον καὶ τὴν σύζυγον· ὅλα τὰ ἄλλα πρόσωπα παρεισάγονται διὰ νὰ διακόπτουν τὸν συζυγικὸν διάλογον τὸν ἀρκετὰ διεξοδικόν, ἀλλ' ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἄξιον πολλῆς προσοχῆς. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ κινοῦνται πάντοτε κινηματογραφικῶς περὶ τὸν ἄξονα τῶν δύο συζύγων, καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐξελίσσεται ὁμαλῶς χωρὶς σκηνικῶς νὰ περιπλέκεται. Ἀδυναμία τοῦ συγγραφέως, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐπαναλαμβάνονται τὰ ἴδια πράγματα καὶ εἰς τὰς τρεῖς πράξεις.

Οἱ χαρακτῆρες τῶν δύο κυρίων προσώπων ρευστοί· αὐτὸ ὅμως δὲν εἶνε λάθος τοῦ συγγραφέως, ἀλλ' ἀπόρροια αὐτῆς ταύτης τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Μία ἀβεβαιότης ἀντιλήψεων, μία σύγχυσις αἰσθημάτων. Ἔλλειψις ἀρχῶν εἰς μίαν νεοσχηματίστον κοινωνίαν, ἡ ὁποία κυμαίνεται μεταξὺ τῆς παλαιᾶς, τῆς ἁπλῆς καὶ τῆς σημερινῆς τάσεως πρὸς ξενομανίαν. Κατὰ βάθος τὸ ἔργον εἶνε ἠθικὸν χωρὶς νὰ εἶνε σχολαστικὴ καθηκοντολογία. Ἐπιδείκνυονται αἱ κοινωνικαὶ πληγαὶ ὄπισθεν μιᾶς διαφανοῦς γάζας. Ὁ συγγραφεὺς συνδυάζει τὸν ρεαλισμὸν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ συζύγου, ἀξέστου παρ' ὅλην τὴν ἀνάδειξίν του, καὶ τὴν λεπτότητα εἰς τὸ πρόσωπον τῆς συζύγου, νοσταλγούσης τὴν νησιώτικην ζωήν, ἣν ἀντιπροσωπεύει ἡ μαυροφόρα μὲ τὸ φακιόλι μάνα.

Καὶ ἡ ψυχολογικὴ αὐτὴ ἀντίθεσις εἶνε ἀρκετὰ ζωηρά, ὡς εἶνε καλὰ ζωγραφισμένη ἡ ἐξέλιξις δύο ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὰ τίμια σπίτια των μὲ τὰς παλαιὰς παραδόσεις διὰ νὰ ναυαγήσουν εἰς τὰ χρυσοστόλιστα σαλόνια τοῦ Ἀθηναϊκοῦ μεγάρου των ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ φὸξ-τρὸτ καὶ τῆς σαμπάνιας.

Τὸ ἔργον τελειώνει ὄχι ἄγρια, μὲ φόνον ἢ αὐτοκτονίαν, οὔτε μὲ διαζύγιον, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὰς ἀντιλήψεις, αἱ ὁποῖαι κρατοῦν παρὰ τῇ ἀνωτέρᾳ κοινωνίᾳ. Συνεχίζουν οἱ σύζυγοι τὴν ζωὴν τῆς παραλυσίας. Ἡ καλὴ ἐκτέλεσις συνετέλεσεν ὥστε τὸ ἔργον ν' ἀρέσῃ ἀκόμη περισσότερον.

Γραμματα Και Τεχναι

Ἡ δεσποινὶς Μ. Ἰγγλέση ἐν τῇ αὐθούσῃ τῆς Ἀκαδημίας ἐξέθεσε τὰ ἔργα της. Πρὸ ἐτῶν εἶχεν ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν φιλοτέχνων ἐν τῷ «Παρνασσῷ» Ἡ Δὶς Ἰγγλέση ἤδη ἐνεκολπώθη τὸν ἰμπρεσσιονισμόν. Χρώματα πυκνὰ καὶ κτυπητά.

Τὰ ὀλιγώτερον ἰμπρεσσιονιστικὰ καὶ σοβαροτέρας τεχνοτροπίας εἶνε τὸ Θέρισμα (ὑπενθυμίζον ὡς θέμα τὸν περίφημον πίνακα τοῦ Μιλλέ), ὁ Λὼτ μετὰ τῶν θυγατέρων του — ἀντιγραφὴ παλαιοῦ ἔργου πολὺ ἐπιτυχημένη — ἡ Μελέτη ἐκφραστικὴ καίτοι χαμηλοβλεποῦσα, ὁ Μεσαιωνικὸς πύργος. Ἐκ τῶν ἰμπρεσσιονιστικῶν καλὰ εἶνε τὰ «Χρυσάνθεμα» καὶ ἡ «Μυκωνιάτικες βάρκες». Ἐκθέτει καὶ παλαιότερα ἔργα φιλοτεχνηθέντα κατὰ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ διαμονήν της, τὴν Via Appia, τὴν Fondana Villa d'Esta, τὸ Τίβολι, τὴν Πομπηΐαν, τὰ ὁποῖα εἶνε καὶ τὰ καλλίτερα τῆς ἐκθέσεως, ἰδίως τὰ δύο πρῶτα.

Ἀξιοσημείωτα εἶνε, τεχνικώτατα εἰργασμένα τὸ ψηφιδωτὸν τῆς Δήλου καὶ δύο τέμπλα τῶν ἐν τῇ πατρίδι της Μυκόνῳ ναῶν τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος καὶ Ἁγ. Νικολάου.

— Εἰς τὸ χωρίον Μουσουνίτσα τοῦ δήμου Καλλιέων ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ἀθανάσιος Διάκος ἀνηγέρθη ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς δι' ἐράνων προτομὴ τοῦ ἥρωος τῆς Ἀλαμάνας, φιλοτεχνηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Δημητριάδου. Τὰ ἀποκαλυπτήρια ἐγένοντο τῇ 8 Αὐγούστου Λόγοι πολλοὶ ἐξεφωνήθησαν.

— Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ἡ κρίσις τοῦ Καλοκαιρινείου δραματικοῦ διαγωνισμοῦ, τοῦ ὁποίου τό ἔπαθλον μὴ τελεσθέντος πέρυσι ἀνῆλθεν ἐφέτος εἰς 4000 δρ. Ὑπεβλήθησαν 10 ἔργα ἐξ ὧν 4 ἱστορικὰ καὶ 6 κοινωνικά, ἅτινα ὑπερεῖχον ὁπωσδήποτε τῶν πρώτων. Ἐβραβεύθησαν δύο τρίπρακτα, οἱ «Καμπάνες» τοῦ κ. Σ. Σκίπη καὶ ἡ «Ἀγωνία» τοῦ ἐν Παρισίοις κ. Δ. Βαλσαμίδη (Βάλσα). Τὸ πρῶτον ἀδείᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξεδόθη εἰς βιβλίον πέρυσι, ὑπὸ τὸν τίτλον «Χριστὸς Ἀνέστη». Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Πώπ, Ν. Λάσκαρη καὶ Σ. Μεγάρδου.

— Συνάμει τοῦ νόμου περὶ ὁρίου ἡλικίας ἀπεχώρησαν τῆς ὑπηρεσίας, ὡς ἄγοντες τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος 12 καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου. Τοὺς περισσοτέρους καθηγητὰς χάνει ἡ Φιλοσοφικὴ σχολή, τοὺς καὶ ἐπιφανεστέρους. Τὸν γλωσσολόγον κ. Χατζιδάκιν, τὸν ἱστορικὸν κ. Καρολίδην, τὸν Ἑλληνιστὴν κ. Βερναρδάκην, τὸν ἀρχαιολόγον κ. Κεββαδίαν καὶ τὸν φιλόσοφον κ. Εὐαγγελίδην.

— Ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ὁ διευθυντὴς τῶν «Τάϊμς» τῆς Ν. Ὑόρκης κ. Φίνλεϋ. Δεινὸς πεζοπόρος διέτρεξε τὸν ἀπὸ Μαραθῶνος εἰς Ἀθήνας δρόμον.

— Ἀπέθανεν ἐν Κερκύρᾳ ὁ Κωνσταντῖνος Θεοτόκης, πάσχων ἐκ καρκίνου, ἐν ἡλικίᾳ 42 ἐτῶν. Ἦτο ὁ συγγραφεὺς τεσσάρων ἐκτενῶν διηγημάτων, τῆς «Τιμῆς καὶ τοῦ χρήματος», τοῦ «Καταδίκου», τῆς «Ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Καραβέλα» καὶ τῶν «Σκλάβων στὰ δεσμά τους», εἰς ἃ διεκρίθη διὰ τὴν βαθεῖαν παρατήρησιν τῆς ζωῆς. Ἐγεννήθη ἐν Κερκύρᾳ, ἐσπούδασε μαθηματικὰ ἐν Εὐρώπῃ. Ἀργότερα ἀφοσιώθη εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν σπουδὴν ξένων γλωσσῶν, ἐκμαθὼν τὰς περισσοτέρας ἐξ αὐτῶν Εὐρωπαϊκὰς καὶ Ἀσιατικάς. Μετέφρασεν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς μέρος τοῦ κύκλου τῆς «Μαχαραβάτας», ἀπὸ τὴν Λατινικὴν τὸν Λουκρήτιον καὶ τὰ Γεωργικὰ τοῦ Βιργιλίου, καὶ τὰς περισσοτέρας τραγῳδίας τοῦ Σαίξπηρ. Ὅλη ἡ ὀγκώδης αὐτὴ μεταφραστικὴ του ἐργασία παρέμεινε κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτος. Εἶχε συγγράψῃ καὶ σύστημα Μετρικῆς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΝ,,

Η "ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ,,

Κύριε Διευθυντά

Ἡ ἕνωσις τῶν λογίων εἰς ἐπαγγελματικὸν σωματεῖον ἦτο ἀπαραίτητος διὰ πολλοὺς λόγους. Καὶ πρὸς ἄμυναν κατὰ τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς ἐργασίας των καὶ πρὸς σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν τῆς ἀλληλεγγύης διὰ τῆς ἐπικοινωνίας. Ἄλλοτε ἔγιναν διάφοροι ἀπόπειραι. Μία ἔγινε τῷ 1902 ἐξ ἀφορμῆς τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ Βλάχου. Εἰς τὴν πρόσκλησιν ἔσπευσαν ἑπτά. Οἱ κ. κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλους, Πολ. Δημητρακόπουλος· Στεφ. Μαρτζώκης, Ν. Λάσκαρις Κ. Σκόκος, Δ. Καλογερόπουλος. Ὅταν θεωρηθέντος μικροῦ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκλήθησαν καὶ πάλιν οἱ λόγιοι, προσῆλθον καὶ πάλιν ἑπτά, οἱ ἴδιοι. Μίαν ἄλλην φορὰν συνῆλθον ἀρκετοὶ λόγιοι εἰς τὴν Ἐθν. βιβλιοθήκην. Ὑπεγράφη πρακτικόν, συνεκροτήθη προεδρεῖον, συνετάχθη καταστατικόν, ἀγνοῶ δὲ διατί δὲν ἐπραγματοποιήθη ὁ σύνδεσμος.

Τώρα ἄλλη ἀπόπειρα πάλιν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν συνεντεύξεων τῶν λογίων. Τὴν ἀφορμὴν ἔδωσεν ὁ κ. Βλαχογιάννης, μολονότι ὀλίγον πρότερον εἰς τὰ «Παγελλήνια» συζητουμένου τοῦ ζητήματος τῆς Ἀκαδημίας, ὁ διευθυντὴς τῆς «Πινακοθήκης» προέτεινε τὴν ἵδρυσιν «Λέσχης τῶν λογίων.» Ἡ νέα αὐτὴ ἀπόπειρα δὲν φαίνεται νὰ ἱδρύθη ἐπὶ στερεῶν βάσεων. Ἐκλήθησαν ἐλάχιστοι λόγιοι—οἱ γνωστότεροι δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει— ὡς τόπος ὡρίσθη ὄχι ὁ Παρνασσὸς ἢ ἡ Βιβλιοθήκη ἢ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία — καταλληλότατα προκειμένου περὶ λογίων, ἀλλ' ἡ Δημοκρατικὴ Ἕνωσις. Ἐπρωτοστάτησαν δὲ εἰς τὴν συνέλευσιν, ἐκλέξαντες ἑαυτοὺς ὡς ἐπιτροπήν, κύριοι ἀξιόλογοι ἀλλὰ πολὺ χρωματισμένοι εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ φανατικοὶ Φιλελεύθεροι. Τέλος εἷς ἐξ αὐτῶν, ὡς δημόσιος ὑπάλληλος γνωστότερος παρὰ λόγιος, εἰσηγήθη τοῦ σκοποῦ εἰς μαλλιαρὸν ἰδίωμα. Αὐτὰ ἀποτελοῦν μονόπλευρον καὶ στενὴν ἀντίληψιν, ἥτις φυσικὰ θὰ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδρασιν. Συμβουλεύω τοὺς συναδέλφους μου μὲ τὸ θάρρος ποὺ μοῦ δίδει ἡ πεῖρα τὰ ἑξῆς.

1) Νὰ κληθοῦν ὅλοι οἱ λόγιοι διὰ συνολικῆς, ὁμαδικῆς προσκλήσεως, (διὰ τὸν φόβον τῆς παραλείψεως ἐὰν ἐγίνετο ἀτομικῶς), ὅσοι ἔχουν ἐκδώσῃ τρία τουλάχιστον ἔργα.

2) Μακρὰν ἀπὸ τὰ κόμματα, εἴτε τὰ πολιτικὰ εἴτε τὰ γλωσσικά, οἱ δὲ πρωταγωνισταὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς νὰ τεθοῦν εἰς τὸ περιθώριον.

3) Πρόεδρος νὰ ἐκλεγῇ ὁ πρεσβύτερος καὶ γραμματεὺς ὁ νεώτερος. Αἱ γενόμεναι ἐν στενῷ κύκλῳ ἀρχαιρεσίαι νὰ γίνουν συμμετόχῃ ὅλων τῶν λογίων καλουμένων προσηκόντως.

4) Μὲ τὴν Ἕνωσιν λογοτεχνῶν νὰ συνεργασθοῦν, ἀποτελοῦντες ἴδιον τμῆμα, οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖς, οἱ δημοσιογράφοι καὶ χρονογράφοι.

5) Νὰ ληφθῇ φροντὶς ἱδρύσεως Λέσχης, διότι ἐκεῖνο ποὺ λείπει ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων—καὶ τῆς τέχνης—δὲν εἶναι μόνον ἡ προστασία τῶν ὑλικῶν συμφερόντων, ὅσον τὸ πνεῦμα τῆς συναδελφότητος, ἡ προσέγγισις καὶ γνωριμία μεταξύ των, ἡ ἀνταλλαγὴ σκέψεων, ἡ συγκέντρωσις ὑπὸ κοινὴν στέγην. Ἡ ἔλλειψις αὐτὴ κατεδείχθη ἰδίως ὅταν ἐπιφανεῖς ξένοι συγγραφεῖς, ὅπως ὁ Ἀνατὸλ Φράνς καὶ ὁ Μπραντές, μάτην ἀνεζήτησαν τὴν Λέσχην τῶν λογίων.

Μετὰ τιμῆς

ΛΟΓΙΟΣ

Υ. Γ. Δημοσιεύομεν τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν μολονότι ἦτο περιττὸν, διότι τὸ σωματεῖον δὲν εἶνε βιώσιμον· οἱ σοβαρώτεροι ἐκ τῶν ἱδρυτῶν ἀπεσύρθησαν ἀμέσως, οἱ περισσότεροι δὲ τῶν ἄλλων λογίων δὲν εἶνε διατεθειμένοι νὰ μετάσχουν, ἀφοῦ ἡ ἀπόπειρα ἀπέτυχε ἕνεκα τῆς κακῆς συγκροτήσεως τοῦ σωματείου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἡ συμπλήρωσις ἑκατονταετίας ἀπὸ τοῦ 1821 εὗρε τὸν ἀντάξιον ἱστορικόν της ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας κ. *Π. Καρολίδου*. Διὰ τῶν δύο ἐκδοθέντων μέχρι τοῦδε τόμων ὁ ἐμβριθὴς συγγραφεὺς παρέχει παραστατικὴν εἰκόνα τῆς πολιτειακῆς τοῦ Ἔθνους ζωῆς, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Ὁ α.' τόμος τερματίζεται εἰς τὴν ἄφιξιν τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, ὁ β.' ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ Συντάγματος τοῦ 1844. Αἱ δύο πρῶται αὐταὶ περίοδοι τῆς θεμελιώσεως καὶ ἀναδημιουργίας τοῦ ὁλονὲν ἀναπτυσσομένου εἰς προοδευτικὴν ἐξέλιξιν ἔθνους ἐρευνῶνται μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας καὶ ἐκ τῆς ἐρεύνης ταύτης διαφωτίζεται ἱκανῶς ἡ διὰ τοὺς πολλοὺς τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων ἄγνωστος ἱστορία τῶν χρόνων ἐκείνων. Ἡ *Σύγχρονος ἱστορία* τοῦ κ. Καρολίδου, εἶνε ὄχι μόνον ἐπιστημονικῶς πολύτιμος συμβολὴ εἰς τὴν παρ' ἡμῖν ἱστορικὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνάγνωσμα, λίαν ἐνδιαφέρον, διὰ τὸ ἀλάθητον καὶ τὴν σαφήνειαν τῆς ἀφηγήσεως τῶν γεγονότων.

«Ψαράδικες ἱστορίες» Εἰς ἕνα τόπον βρεχόμενον τόσον πολὺ ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὅπως ἡ Ἑλλάς, ἓν βιβλίον τὸ ὁποῖον νὰ ἀσχολῆται μὲ τὸ ψάρεμα ἦτο ἀπαραίτητον. Ἕνας ἐρασιτέχνης τοῦ ψαρεύματος ὅπως εἶνε καὶ τοῦ κυνηγίου, ὁ κ. *Ἐμμ. Λυκούδης* μᾶς τὸ προσφέρει μὲ τὸ ἐλκυστικὸν ἀφηγηματικὸν ὕφος του, μαζὶ μὲ τὰς προσωπικάς του ἀναμνήσεις, παρακολουθεῖ ἱστορικῶς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἁλιείας καὶ ἀναφέρει τὰ διάφορα εἴδη αὐτῆς καὶ τοὺς τρόπους, τὰ ἐργαλεῖα κ.λ.π. Ἔκδοσις «Ἀγκύρας».

Γεωργίου Γαρδίκα. *Οἱ κρίνοντες καὶ οἱ κρινόμενοι* ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐπίκρισις τῆς κρίσεως τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Μεγάρδου περὶ τοῦ κ. Γαρδίκα ὡς ὑποψηφίου καθηγητοῦ τῆς ἕδρας τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. Φιλολογίας.

Λόγος τοῦ Ὑπάτου Μ. Ταξιάρχου *Παναγιώτου Καλογεροπούλου* περὶ *Πάϊκ* καὶ τῶν διδασκαλιῶν αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Ἐλευθερουδάκη ἐξεδόθησαν τὰ *Στοιχεῖα Αἰσθητικῆς*, τοῦ κ. *Θ. Μουστοξύδου*. Εἶναι τὸ πρῶτον ἔργον αἰσθητικῆς τὸ ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ἕλληνος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων ἐρευνῶν καὶ μελετῶν. Παρ' ἡμῖν ὅπου κοινὸν καὶ συγγραφεῖς διακρίνονται διὰ τὴν ἔλλειψιν καὶ στοιχειώδους πολλάκις αἰσθητικῆς, τὰ Στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται περιληπτικῶς καὶ μὲ σαφήνειαν εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Μουστοξύδου πληροῦν μίαν αἰσθητὴν ἔλλειψιν καὶ ἀποβαίνουν ἀπαραίτητα διὰ τὴν πλειονότητα τῶν ἐρχομένων εἰς κάποιαν συνάφειαν μὲ τὰ γράμματα καὶ τὴν τέχνην. Ὁ συγγραφεὺς ἔχει ἐκδώσῃ ἐν Παρισίοις πέντε ἔργα αἰσθητικά, μίαν ἱστορίαν καὶ γενικὴν βιβλιογραφίαν τῆς Γαλλικῆς αἰσθητικῆς.

Μετὰ τὸ πνεῦμα τὸ σῶμα. Ὁ αὐτὸς ἐκδοτικὸς οἶκος ἐξέδωκε συγχρόνως καὶ *Στοιχεῖα διαιτητικῆς* ἔργον τοῦ ἰατροῦ κ. *Παγκάλου*. Χρησιμότατον καὶ αὐτὸ διὰ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι παραλείπουν πάντοτε τοὺς κανόνας τῆς διατροφῆς. Τὸ ἐκδοθὲν βιβλίον μεθοδικῶς συντεταγμένον ἀποτελεῖ καὶ πολύτιμον ὁδηγὸν τῆς διαιτητικῆς, ἣν διδάσκει κατὰ τρόπον πρακτικόν.

Ὁ «*Ὁδοιπορικὸς Σύνδεσμος*» ἐξέδωκε μὲ πολλὴν φιλοκάλιαν ἀναμνηστικὸν τεῦχος τῆς πρώτης καὶ τῆς ἑκατοστῆς ἐκδρομῆς του μὲ εἰκόνας καὶ προσφωνήσεις ἐπιδοριμίους.

Ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Ι. Σιδέρη ἐξεδόθη ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ κ. *Κ. Ἀθανασιάδου*. ἀξιωματικοῦ τοῦ ναυτικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τραγούδια τοῦ σύθαμπου» διακρινόμενα διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ρυθμῶν καὶ τὴν ἁρμονίαν τοῦ στίχου.

Ἐπίσης ἐξέδωκε τὸ περιώνυμον μυθιστόρημα τοῦ Βερναρδίνου δὲ Σαὶν Πιέρ. «Παῦλον καὶ Βιργινίαν» κατ' ἐπιτυχῆ μετάφρασιν τῆς κ. Λάφνης Ἰ. Σιδέρη, ἀποδίδουσαν εἰς γλῶσσαν ὁμαλὴν καὶ πιστῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου.

Ὑπὸ τοῦ ἐκδότου κ. Ἰω. Κολλάρου ἐξεδόθησαν διηγήματα τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνα ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ πέρασμα τοῦ Θεοῦ». Εἶνε δέκα τὸ ὅλον, ἐκ τῶν ὀλιγώτερον γνωστῶν τοῦ συμπαθοῦς συγγραφέως, ὅστις χάριν εἰς τὸ λεπτὸν ὕφος καὶ τὴν ὁμαλὴν γλῶσσαν ἀναγινώσκεται λίαν εὐχαρίστως.

Ἐπίσης ἐξέδωκεν ὁ κ. Κολλάρος εἰς τρίτην ἔκδοσιν τὴν «*Στέλλαν Βιολάντη*» τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου. Ἡ νέα αὐτὴ ἔκδοσις εἶνε πλήρης, διότι περιλαμβάνει τὸ διήγημα καὶ τὸ δρᾶμα τὸ ἐκ τοῦ διηγήματος διασκευασθέν, τὸ ποίημα τοῦ κ. Παλαμᾶ, δίδεται δ' οὕτω ἡ εὐκαιρία εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ παρακολουθήσῃ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας της τὴν ὡραίαν Ζακυθινὴν δραματικὴν ἱστορίαν.

Ὑπὸ τοῦ ἐκδότου κ. Μ. Ζηκάκη ἐξεδόθη Χάρτης τῆς Ἀττικῆς, κατὰ σχεδιαγράφησιν τοῦ κ. Σαρρῆ, συμπλήρωμα τοῦ προεκδοθέντος «Ὁδηγοῦ τῆς Ἀττικῆς». Ὁ χάρτης μετὰ πολλῆς ἀκριβείας συντεταγμένος ἀποβαίνει ἀπαραίτητος διὰ τοὺς ἐκδρομεῖς, τοὺς σπουδαστὰς καὶ διὰ κάθε Ἀθηναῖον, θέλοντα νὰ γνωρίζῃ τὰ περίξ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπίσης ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδότου τῆς Γκρεβίλ τὸ αἰσθηματικὸν μυθιστόρημα *Ὁ δρόμος τῆς Δαμασκοῦ* ἐκ τῆς 23ης Γαλλικῆς ἐκδόσεως, ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ἔργα τῆς συγγραφέως.

Νικολ. Καραχρήστου Περὶ τῆς *κοινωνικῆς καὶ πρακτικῆς μορφώσεως*, ἐν παραβολῇ πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς μορφώσεως εἴδη. Μελέτη, θίγουσα ζωτικώτατα ζητήματα, σχετικὰ πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν κοινωνιολογίαν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν μόρφωσιν τῶν νέων. Ἐκδότης ὁ κ. Ζηκάκης.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Fructidor» Μηνιαία παγκόσμιος ἐπιθεώρησις. Ἔτος Δ', Ἀρ. 5. Εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Μαΐου ὁ κ. Ary René d'Yvermont δημοσιεύει κριτικὴν διὰ τὰ Νεο-

ελληνικὰ γράμματα. Κάμνει ἰδιαίτερον λόγον διὰ τὴν «Πινακοθήκην», δι' ἣν γράφει τὰ ἑξῆς:

«Les revues litteraires qui végètent chez nous à grand' peine survécurent aux heures les plus tragiques de la Grèce.

Je citerai entre outres «Pinakothiki» que dirige notre déstingué confrère M. Kalogéropoulos, Revue d'avant-garde purement litteraire et artistique qui detient un beau record de 23 années d'exictence.

Pinakothiki, je le dis avec plaisir, est l'interprète de tous les talents, ses pages sont ouvertes à toutes les manifestations, litteraires en meme temps qu'elle nous charme par ses clichés, merveilles de l'art le plus pur de ses peintres et de ses sculpteurs.

Penseur et conteur de réele valeur, M. Kalogeropoulos sera je l'espère avantageusement gouté par les lecteurs de «Fructidor» pour la noblesse de son art et le symbolisme de ces contes allégoriques».

Δύο φιλολογικὰ περιοδικὰ σχεδὸν ταυτοχρόνως ἀπέκτησεν ὁ Βόλος, τὸν «*Φάρον*» μηνιαῖον καὶ τὸν «*Λογοτέχνην*» δεκαπενθήμερον, ἀμφότερα ὑπὸ συντακτικῆς ἐπιτροπῆς διευθυνόμενα. Περιέχουν φιλολογικὴν παραγωγὴν πρωτοβγάλτων νέων, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐν Βόλῳ καὶ ἀλλαχοῦ. Εὐχόμεθα εἰς ἀμφότερα μακροζωΐαν καὶ ὁμόνοιαν.

«Europa Orientale». Τεῦχος 30 Ἰουνίου δημοσιεύει μελέτη βιβλιογραφικὴ τοῦ ἐν Νεαπόλει ἑλληνιστοῦ κ. Σιμόνε Μπροῦβερ περὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ τῶν νεοελληνικῶν σπουδῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ἐπίσης σημείωμα περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ κ. Pavolini τῶν σχετιζομένων πρὸς τὰ νεοελληνικὰ γράμματα.

Mercure de France. Τεῦχος 15 Ἀπριλίου. Ὁ κ. Ἀστεριώτης δημοσιεύει ἐν τῇ νεοελληνικῇ ἐπιθεωρήσει του κρίσεις περὶ τῆς «Ἔρσης» τοῦ κ. Δροσίνη, τῶν διαλέξεων περὶ Ἑλλην. τραγουδιοῦ τοῦ κ. Συναδινοῦ καὶ τῆς Κρητικῆς κωμῳδίας «Φουρτουνάτου» (1669). Ἐκ τῶν περιοδικῶν ἀναφέρονται ἡ Νέα Ζωὴ καὶ τὸ Γράμματα τῆς Αἰγύπτου καὶ ἡ «Πινακοθήκη» ἐκ τῶν περιεχομένων τῆς ὁποίας ἀξιοῦται μνείας ἡ περὶ Πολ. Δημητρακοπούλου μελέτη τοῦ κ. Καλογεροπούλου.

«*Ἀργώ*». Νέον λογοτεχνικὸν περιοδικὸν Ἀλεξανδρινόν. Ἐκδίδεται εἰς σχῆμα βιβλίου κατὰ μῆνα, ὄργανον τῆς «Ἑλλ. νεανικῆς Ἑνώσεως».

«*Νέος Ἑλληνομνήμων*». Ἐξεδόθη ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Κ. Δυοβουνιώτου, περιλαμβάνον κατάλοιπα ἔργα τοῦ ἀοιδίμου Σ. Λάμπρου τὸ Α' τεῦχος τοῦ ΙΖ' τόμου (Μάρτιος 1923). Ἐνδιαφέρουσα εἶνε ἡ μελέτη περὶ ἀγαλμάτων, στηλῶν καὶ θεαμάτων τῆς Κ)πόλεως.

«*Δικαιοσύνη*». Δεκαπενθήμερος νομικὴ ἐπιθεώρησις ἐκδιδομένη συνεργασίᾳ ὁμάδος νομομαθῶν. Περιλαμβάνει ἄρθρα καὶ μελέτας ἡμεδαπῶν καὶ ξένων, γνωμοδοτήσεις, πλήρη νομολογίαν, βιβλιοκρισίας κλ.

«*Θρίαμβος*». Περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου φιλολογικοῦ συλλόγου ἄρτι ἱδρυθέντος ὑπὸ νέων εἰς Χαλκίδα, καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Ε. Τσιρικάκη.

«*Παναιτωλική*». Ἑβδομαδιαία πολιτικὴ ἐπιθεώρησις, ὄργανον τῶν Αἰτωλοακαρνανικῶν συμφερόντων. Διευθυντὴς Θ. Καραπιπέρης.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Γνωστοποιεῖ ὅτι ἀρχομένης ἀπὸ σήμερον 22 τρέχ. μηνός, ἡμέρας Τετάρτης, τῆς ἐπιδιορθώσεως τῶν τοιχωμάτων τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου Δημοσίων κτιρίων, δέον οἱ ἐπὶ τούτων ἐπικολλῶντες διαφημίσεις ν' ἀπόσχωσι πάσης τοιχοκολλήσεως, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν συνεπειῶν καὶ τῶν ἐντεῦθεν παραπόνων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Αὐγούστου 1923.

Ὁ Δήμαρχος

Σ. ΠΑΤΣΗΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

γνωστοποιεῖ ὅτι

τὴν 6ην Σεπτεμβρίου 1923, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11—12 π.μ. ἐπαναλαμβάνεται ἐν τῷ Δημοτικῷ Καταστήματι (Γραφεῖον Δημάρχου) ἡ πλειοδοτικὴ δημοπρασία διὰ τὴν ἐκποίησιν ἀχρήστων ἀντλητικῶν μηχανημάτων Κοκκινάρᾶ πλὴν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 ἀτμολέβητος καὶ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 9 τοῦ ἑνὸς ἱππαρίου, μειωμένων τὴν τιμὴν κατὰ 50 ο)ο, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑπ' ἀριθ. 3902 πράξεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1η Σεπτ)βρίου 1923

Ὁ Δήμαρχος

Σ. Πάτσης

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

Μέχρι 5,000 Τόκος 4 ο)ο

(ἀφορολόγητον)

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

Μέχρι 10,000 Τόκος 4 ο)ο

Ἐπιτρέπεται ἡ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ κατάθεσις (ἤτοι Δραχ. 15,000) εἰς τὰ δύο Ταμιευτήρια

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ - ΒΑΡΙΕΤΕ

ΛΟΥΞ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ

Ταινίαι καλλιτεχνικαὶ μὲ ὀνομαστὰς πρωταγωνιστρίας.

Θέασος ποικιλιῶν. Tournée King Georges.

Ὀρχήστρα ἐκλεκτή.— Ἀλλαγὴ προγράμματος Δευτέραν καὶ Πέμπτην.

ΤΥΠΟΙΣ "ΑΓΚΥΡΑΣ,,